

Szerkesztőség:

Arad, Acsev-palota,

Kiadóhivatal:

Bulv. Rogele Ferdinand 22.
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat.)

Sürgönycim: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KOZGAZDASAGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre ... 300 Lei.

Fél évre ... 180 Lei.

Negyed évre ... 75 Lei.

Havonta ... 25 Lei.

Művelődési díjszabás szerinti
vételnek felel.

Megjelenik naponta reggel

Mai számunk főbb közleményei:

Repatriált nem kap aradi illetőséget
Bécs és Stuttgart Aradon.
Alhir az Aradi Első Takarékpénztár
fuziójáról.

Ujból számozzák az aradi házakat.
Veszélyben az angol-francia antant.
Lesz vizum.
Szerelemi dráma.
Házasság szökéssel.
Megkezdődtek az előadások a buda-
posti egyetemeken.
Másfélmillióra emelte dr. Miklóssy
követelését az állammal szemben.

Pénzhiány és drágaság.

Közölte a minap az *Aradi Köz-
löny* Románia egyik legelső pénz-
ügyi kapacitásának, Blank Arisz-
tidnak nagyérdékességű nyilatko-
zatát a már hosszabb idő óta ész-
lelhető nagy pénzsűkéről. Különö-
sen érzik ezt a pénzsűkét a nagy
pénzekkel dolgozó pénzüzetek
és vállalatok. Ennek természet-
szerű velejárója a drágaság ész-
revehető csökkenése volna. Mert
csak természetes, hogy az az áru,
amiből kevés van, drágább, mint
az olyan áru, amelyben dúslakó-
dunk. Ezzel szemben meg kell álla-
pítanunk, hogy pénzünk belső vá-
sárló ereje, tehát belföldi értéke a
már érzékenyen érezhető pénz-
sűke közepette egyáltalán nem
növekedett, mert az árakban nem
hogy hanyatló tendencia mutatkoz-

nék, hanem ép ellenkezőleg: a leg-
több közszükségleti cikkben a drá-
gaság nöttön-nő. Oly feltűnő köz-
gazdasági jelenség ez, hogy a köz-
zei koronázás lázas előkészületei
közepette is méltán gondolkodóba
ejthetné a kormányt. De nemcsak
gondolkodóba kellene, hogy ejtse
a kormányt, hanem tettekre is kel-
lene azt sarkánia és rábírná arra,
hogy végre vaskézzel lásson hoz-
zá a drágaság letöréséhez. Ez is
egyik igen hatásos módja lenne a
pénzinség enyhítésének, lévén nyil-
vánvaló, hogy ha olcsóbban vásá-
rolhatunk, kisebb mennyiségű bank-
jeggyel tudjuk szükségleteinket fe-
dezni. Milyen nagyszerű koroná-
zási ajándék lett volna Románia
népének az olcsóság inaugurálása!
Ettől a koronázási ajándéktól —
sajnos — már elestünk, mivel az
olcsóság máról-holnapra nem kö-
vetkezhetik be és a koronázástól
már csak egy hét választ el. Az
adott körülmények között azon-
ban — és ez még sajnósbab —
nincs is kilátás a rettentő drága-
ság enyhülésére, mivel ennek a
közgazdasági és szociális szem-
pontból oly nagy horderejű kérdés-
nek az arra illetékesek nem szen-
telnek kellő figyelmet. Pedig ha
van kérdés, amely minden figye-
lemre méltó, ez a kérdés minden
bizonytal az. Egy hét múltán le-

zajlanak a koronázási ünnepek,
amelyeknek belső tartalma és
külső inszenzála leköti a kor-
mány egész tevékenységét. Kér-
jük azonban, hogy tekintse a kor-
onázás ünnepi tényét közgazdasági
életünkben is forduló pontnak és a

koronázási ünnepekkel lezajlása
után vesse rá rögtön magát a drá-
gaság kérdésére és tegye lehetővé
azoknak is, akik nem multimillio-
nisok, a — megélhetést. Egyszer-
rű, szerény megélhetést. Annnyit
legalább megkívánhatunk.

Akoronázás és a politikai pártok

— Michalake audienciája. — Meghosszabbítják a parlament
rendkívüli ülészakát. —

BUCURESTI. Az Adeverul
Michalake parasztpárti vezér kirá-
lyi kihallgatásáról intervjut közöl,
amelyben elmondja Michalake,
hogy a kihallgatáson résztvett Má-
ria királyné, Erzsébet hercegnő és
Miklós herceg.

— Uzsonnán vettünk részt,
mondja Michalake, de ez alkalom-
mal minden politika száműzve
volt.

Az audiencián, amely több mint
egy óráig tartott, Michalake kon-
statálta, hogy a király teljesen tá-
jékozva van az ellenzéki pártok vé-
leményéről. A parasztpárt azon ha-
tározatát, amely szerint nem vesz
részt a koronázási ünnepeken,
Öfelsége Stere Constantinnak tu-
lajdonítja. A parasztpárt vezére
megállapította azt is, hogy a ki-
rály helyesen van informálva az
eseményekről. Sajnálatát fejezte
ki, hogy az erdélyi nemzeti párt és

parasztpárt a koronázással szem-
ben ilyen álláspontot foglalnak el
s amennyiben az elhatározás ez
esetben a király személyét is érin-
tené, az a távolmaradás merő
igazságtalanság. Michalake stett
megjegyezni, hogy nem vehetnek
részt egy olyan aktuson, amelyet
ez a kormány rendez. A király
mindezek ellenére is annak a re-
ményének adott kifejezést, hogy
mindnyájan ott lesznek ezen a nem-
zeti ünnepeken. (Rador.)

BUCURESTI. A kormánynak
az a szándéka, hogy a parlament
rendkívüli ülészakát a rendes ülés-
szak megkezdéséig meghosszab-
bitja. A kormány azt reméli, hogy
evvel az intézkedésével kettős célt
fog elérni, egyrészt minden tör-
vényjavaslatot letárgyalhatnak,
másrészt pedig, amennyiben az er-
délyi nemzeti párt nem jelenik meg
ugy, a törvényszabta határidőn be-

Egy magyar festőművész.

A budapesti „Műcsarnok“ egy
állandó kiállítójáról: Benjamin
Hermann festőművészről vajmi ke-
veset tudnak az aradi műgyűjtők.
Husz évvel ezelőtt Münchenben
együtt voltam vele s mint a világ-
hírű professor Carl Marr legte-
hetségesebb növendéke, hamaró-
san feltűnt képeivel az ottani kép-
kiállításokon, a „Kunstvereinban“
a „Secessióban“ már akkor jelen-
tős sikereket ért el és később ott
látjuk őt a „Herierich“-féle mes-
teriskolában. Szerény és komoly
művész lelke itt kezd kibontakoz-
ni teljes értékében, úgy, hogy a
Gallerie Fleischmann (udvari kép-
kereskedő) állandó vásárlója lett
képeinek, nem különben számos
mű gyűjtő, közöttük Sedelmayer
a leggazdagabb sörgyáros. Itt a
német naturalista iránynak volt a
híve, de sohasem esett abba a hi-
bába, hogy valamelyes iskolai
dogmát a magáévá tegyen. Ön-
magát fejlesztette, kiépítette le-
szűrt festőkultúráját, egészséges
kolorista-szintetikus lett — pedáns
megfigyelő, és rajongó tónuske-
reső, vásznairól leharsogtak a
megállapodott formák a kész

ember bravuros technikája. Nem
elégedett meg ezzel az eredmény
nyel, elment Párisba, a festők
Mekkájába, beiratkozott a Julien-
be s nem kisebb ember, mint Jean
Paul Laurens mester növendéke
lett. Hangya szorgalommal dol-
gozott, mindent tüzetesen meg-
rágott, stílusosan fogott hozzá az
emberi arc meg modelirozásához
s egy követségi attasé, szőke
leány gyermekének portréjával
nagy feltűnést keltett. Párisban
rövidesen bevezették, megnyiták
számára az ottani nagy igényű
műkereskedők aintai és egymás-
után adogatta el enterió-, akt- és
Szajnamenti tanulmányait. Nem
kiseb ember, mint Claude Monet,
Manet, Camille Pissaro, Liszley,
Remoir, az akkori impresszionista
óriások műkereskedője — a Du-
rand-Ruel-cég is vásárolt tőle
képet.

Itt még nem ismerik, de érté-
két Pesten sok műgyűjtő felös-
merte, képeit tömegesen vásárol-
ták, honorálták ezzel azokat a
kvalitásokat, amit külföldön szer-
zett. Párisból Rómába ment el-
mélyedni a renaissance fénykö-
rába, valahogyan összehozni az

ujjat a régivel s ott tanulta meg
a Klassicitás felé való gravitálást.
Aki munkáit látja és szemléli, jól-
esően állapíthatja meg, hogy sem
miféle túlzásnak nem a híve, nem
keres bántó kontrasztokat. Nem
veregyet bombasztokat, nem há-
sogja tele fülünket Wagneri kúr-
tökökkel, pianókat, szordinókat
érint áttetsző tónusban és kris-
tálytisza átmeneti színeiben ott
vibrál a napfény iránti örök sze-
retete. Nem keres nagy felülete-
ket, nem hangsúlyoz Picasso-Man-
guin-féle vonal lendületet. Átol-
vasztja azt, amit lát — teret, tár-
gyat, vagy embert a végtelenbe
és ezzel azt mondja, hogy sem-
minek sincs határa — minden lát-
szólagos és hogy minden örökké
változik.

Aradi Képtárlatát, amelyet
a Kulturpalota kistermében ren-
dezett, negyven néhány művéből,
az *Aradi Közlöny* érdemlegesen
már bevezette. Én csak művészi
becsületességemnek tekintem hogy
legutóbbi munkáin megállapítsam
azt a kész, kiforrott mélyen érző
művészembert, aki fejlődési foká-
nak jelentős stádiumába jutott.
Arcképeinek (mind magántulaidon

ban vannak) reprodukcióit azt hi-
zonyítják, hogy ezen a téren épp
olyan kvalitásos, mint Halmi
Arthur, aki Amerikában már ez-
reket kap egy-egy portré mezen
deléséért.

A jelenlegi kollekciójából ki-
emelem a következő képeket: „Eok
sáni tájkép“, gyönyörű délutáni
fiangulat violás levegővel. „Széna
boglyák“, a levegőt szinte ma-
teriálisan ömlesztő át a kéklő ha-
gyek fölé. „Bega hidja“, ez a ké-
pe minden túlzás nélkül Camille
Pissaro ecsetjére vall. „Kukori-
cza görök“, a felépítés gazdag ko-
lorizmusával és izzó napfényével
brillirozott. „Olvasó nő és őszi
rózsák“, mind a kettő pasztel-
diszkrét, lágy, selymes tónusai-
val legértékesebb munkái közé
tartozik. Tabánból kerti ház. Pa-
lusi udvar. Patak hidja. Allé, a
legbecsületesebb művész ember
csendes és halk szavu vallomása.
Ugy tudom, hogy Benjamin Her-
mann a képeit a mai viszonyok-
hoz képest nem túlzott áron bo-
csátja áruba, a művész természet-
tesnek találná, ha Arad műértő kö-
zönsége azt méltányolni tudná.

Balla Béla

lül megfosztják a párt tagjait mandátumaiktól és kerületeikre kiírják az új választásokat. (Rador.)

oooooooooooooooo

Nyílt levél

Radna és Lipova magyarjaihoz!

A kultura internacionális. Legalább is egy bizonyos fokon túl az. De még ha nacionális szempontokból tekintjük, akkor is fölé kell emelkednie a hétköznapi politika kicsinyességeinek, mert ezt már a természet adja, — önmagában.

Hogy ez így van, annak klaszrikus példáját szolgáltatják a Kölcsey-Egyesület vidéki előadásai. A kezdetet még bizonyos idegességgel fogadta a hatóság, de az első pecicai (pécskai) szereplésünk eloszlott minden gyanút és minden óvatosságot. Mert ha mi a magyar kultura szellemét hordoztuk is, ez a szellem kerékmozgató utírnya volt a nagy, emberi, egyetemes kulturtörékvéseknek. Már pedig egyetlen államnak sem lehet érdeke, hogy komoly kulturmunka elé akadályokat gördítsen. Nem is volt, s ezt elismeréssel kell leszögezni. Annál szomorubb, fájdalom-sabb és kiábrándítóbb, ha ezzel szemben a magyarság részéről tapasztaljuk a megértés hiányát és olyan hangokat, melyek nemcsak a magyarságra de az egész szellemre is megszegyenítők. Rekriminálás nem lehet egy kulturegyesület hivatása, de vannak tények, a melyeket elhallgatni nagyobb bűn, mint megbélyegezni.

A vidéki Petőfi-előadások sorában természetesen ott akartuk látni Radnát és Lippovát is, mint két, számottevő, nagy és a multban jelentős kulturális életet élő vidéki központokat. Ott izben jártam künn Önöknél, hogy az előadást előkészítsem, ott izben tárgyaltam mindenkiel, akit számított és magyar. Kezdve a Kaszinótól, a Magyar Dalárdán át, — horribile dictu, — még a Sport Clubbal is, — s az ötszöri tárgyalásaim eredménye most ez a levél, amely itt fekszik előttem, s amelyben bejelentik, hogy nem hajlandók támogatni bennünket egy Petőfi-est megrendezésében.

Szomorubb és megszegyenítőbb képet el nem tudok képzelni, mint amelyet az Önökkel való tárgyalásaim adtak. Hiába hivatkoztam arra, hogy a multban tartott előadásaink garanciák minden, legkisebb veszedelemmel szemben is, hogy mi hajlandók vagyunk az előadásainkat bármikor és bárkinél cenzurája alá bocsájtani, — Önök azt mondták: még abban sem bizonyosak, hogy az előadásra elmernek-e jönni?

Szégelem ideirni, de olyan hang is hallatszott, hogy ha rendeznek valamit, — azt inkább a maguk egyesületei számára fogják rendezni, mint a Kölcsey javára. Erre természetesen felajánlottam, hogy mi a magunk költségére megrendezzük az előadást, vállalunk

minden anyagi rizikót, sőt ha ezen felül haszon mutatkozna, azt teljes egészében átadjuk Önöknek. Erre sem voltak hajlandók. Ha kisajátított birtokaink lennének, akkor azt ajánlottam volna fel, vagy házhelyeket, — sajnos nincs. Legfeljebb a solymosi várat adhatnánk oda, — ami még most is úgy tudom a Kölcsey tulajdona, — némi kárpótlásul az önzetlen fáradozásukért.

Eddig van! És én, aki lelkesedéssel, bizalommal és hittel próbálkoztam mindenütt és mindenkinél, nem tudok mást, csak csodálkozni. Ha azt hiszik ott az urak, hogy a románság előtt ezzel a tettükkel érdemeket szereztek maguknak, fel kell világosítani Önöket, hogy roppantul csalódnak. A románság ismerni fogja az indító okokat és ép úgy megveti az Önök zsebregugott kezeinek remegését, a vacogó fogait, az árnyéklibbenésre összekocogó térdeiket, mint mindenki más. És nagyon jól tudja, hogy mit várhat azoktól, akik az első próbálkozásra olyan riadtan tagadták meg a magyarságukat. Mi pedig csak sajnáljuk Önöket. Nagyon sajnáljuk!

Reicher Endre.

A Rathenau-pör.

A LIPCSE. A Rathenau-pör tárgyalását folytatták. Günther vádlott előadja, hogy Stubenreichnak az volt a szándéka, hogy Rathenaut a birodalmi gyűlésen agyon lövik. A vádlott ezt a tervet kivihetetlennek tartotta és más tervet ajánlott, de csak azért, hogy Stubenreichot szándéka megvalósításában megakadályozza, mert nem akart politikai vértanukat teremteni. Stubenreich tervét Techow Ernő is képtelennek tartotta és azt Kern és Fischer is elvetették. Neki az volt a benyomása, hogy Kern és Fischer kész tervet hordanak a zsebükben. Stubenreichot később egy sörcearnokban szemrehányásokkal illették, ami neki nagy csalódást okozott. Azt mondták neki, hogy Rathenaut más módon kell láb alól eltenni. Foglyok kiszabadításáról volt szó. A vádlott késznek nyilatkozott garázst szerezni és egy géppisztoly beszerzését is magára vállalta. Sack dr. védő kérdésére vádlott beismeri, hogy ő csak fontoskodott. A géppisztolyt Voss akarta beszerezni, akinek azonban nem mondták meg, hogy azzal Rathenaut akarják meggyilkolni. Csak később tett előtte ilyen értelmű célzást. Günther kihallgatása további során elmondja, hogy a Schütte lakásán történt találkozást követő délelőtt Kern és Fischer még egyszer megbeszélték vele a tervet. Kern és Fischer előbb próbátat akartak tenni. A géppisztolyt azonban okvetlenül magukkal akarták vinni. Amikor Techow az autóval a garázsba visszatért, olyasmint mondot, hogy a dolog teljesen összevág. A hamis utlevelket és a pénzt egy Rohden nevű urnak kellett volna beszereznie. A birodalmi főügyész megállapítja, hogy Rohden volt az, aki Günther feljelentette. Az elnök ezután zsinatot rendelt el.

Repatriált nem kap aradi illetőséget.

(Nincs még rendelet a diákok visszahonosításáról.)

Sok aradi és aradmegyei szülő van, akiknek egyetemi hallgató fia csak azért, hogy tanulmányait folytathassa, repatriáltatta magát Magyarországra. A repatriálások még akkor történtek, amikor Magyarország és Románia között nem volt még fölvéve a közvetlen forgalom és rendes utlevéllel sem lehetett még Magyarországra utazni. Azok az egyetemi hallgatók, akik már a forradalmi idők és az utána következett határelzárások miatt egy-két esztendő vesztettek, repatriáltatták magukat, hogy a budapesti egyetemen megkezdett tanulmányaikat folytathassák, illetőleg befejezhessék. Ezek közül sokan vannak, akik már befejezték tanulmányukat, vagy ha nem is fejezték be más okból, szeretnének hazatérni romániai otthonukba. Azonban repatriáltatásuk következtében ezek elvesztették román állampolgárságukat és csak tartózkodási engedélyek alapján térhetnek haza rövid időre. A belügy miniszter még hónapokkal ezelőtt megígérte, hogy a repatriált egyetemi hallgatók visszahonosítását lehetővé fogja tenni és erre vonatkozólag rendeletet fog kiadni. A cluj (kolozsvári) központi repatriáló hivatalhoz már számos kérvény érkezett, amelyekben repatri-

riált diákok kéri visszahonosításukat. Megkérdeztük Vatian Aurélt, az aradi repatriáló hivatal főnökét, hogy érkezett-e Aradra a visszahonosításokra vonatkozólag rendelet. Vatian főnök a következőket mondotta az Aradi Közlöny munkatársának:

— Eddig semmiféle olyan rendeletet nem kaptam, amely lehetővé tenné a repatriált diákok visszahonosítását. Ha valaki román honosságát akarja igazolni, akkor természetesen ha aradi illetőségű, itteni illetőségű bizonyítványra van szüksége. Az erre vonatkozó kérvényeket a városi tanácshoz kell benyújtani, amely minden esetben megkérdezi a repatriáló hivalt, hogy az illető nem repatriáltatta-e magát. A mennyiben repatriált kéri az illetőségi bizonyítványt, az nem fogja megkapni, tekintet nélkül arra, hogy egyetemi hallgató-e vagy más foglalkozású egyén. De Aradon, dacára annak, hogy itt is sokan voltak, akik tanulmányaik folytathatása miatt repatriáltatták magukat, eddig nem is volt szükség erre a rendeletre, mert ide még egyetlen olyan kérvény sem érkezett, amelyben repatriált egyetemi hallgató kérte volna visszahonosítását.

Megkezdődtek az előadások

a budapesti egyetemeken.

(Nem mer jelentkezni a jeljelentő)

BUDAPEST. A Goldberger-féle képfestő gyár ügyében, a melyben az az állítólagos eset történt, hogy egy állásért jelentkező keresztény mérnököt azért utasítottak el, mert a magyar műegyetemről van diplomája, ma befejeződött a vizsgálat. Ennek az állítólagos esetnek volt a következménye a budapesti műegyetemen kezdődött mozgalom, a mely a több egyetemeken is követésre talált és amely egy egész sereg incidenst váltott ki. A vizsgálatról a vizsgálatot vezető Töry Gergely miniszteri tanácsos ma a következőket mondotta a sajtó képviselőinek:

— Az ügy teljesen be van fejezve, de az eredményekről még nem közölhetek semmit. Az a megállapodásunk, hogy hivatalos kommunikát adunk ki a vizsgálatról. Annyit azonban közölhetek, hogy a vizsgálat a Goldberger-gyárra vonatkozólag kedvezően intéződött el.

Az Az Ujság írja, hogy Lakner Kálmán az ügyben szereplő végzőmérnök felkereste Töry miniszteri tanácsost és vallomást tett a Goldberger-gyárban történtekről. Előadása szerint nem az irodafőnökkel, hanem egy másik tisztviselővel beszélt, aki megjegyezte, hogy a gyárban csak különleges képzettségű mérnököt alkalmaznak. Lakner az esetet elmondotta Baross Gábor nevű barátjának és úgy látszik, hogy Baross volt az, aki liozzátette, hogy a Goldberger-gyárban csak zsidó mérnököt alkalmaznak. Baross a tőle hallottakat a keresztény párt helyiségében adta tovább és athenem memoria

hiba következtében úgy mondotta el, mintha nem a mérnök, hanem maga a gyár vezetősége jelentette volna ki, hogy csak zsidó mérnököt alkalmaznak. Wolff Károly értesült a párthelyiségben elmondottakról és a Népből cikket íratott erről a hónapokkal ezelőtt történt esetről.

BUDAPEST. A mai minisztertanácson foglalkoztak a műegyetemi mozgalom ügyével. Gróf Klebelsberg Kunó közoktatásügyi miniszter előterjesztette a mérnöki kamarák felállításáról szóló törvényjavaslatot és beszámolt az egyetemi ifjuság ma már kiáltványban jelentette be, hogy teljes mértékben meg van elégedve a kultuszminiszter nyilatkozatával és felszólította az ifjuság vezetősége az egyetem hallgatóságát, hogy menjen be az egyetemre, hogy megkezdhessék az előadást. Ma már meg is nyitak az összes egyetemen kapui és mindenütt megkezdődtek az előadások. A kereskedelmi miniszter a Goldberger-gyár ügyével kapcsolatban folytatja a vizsgálatot, hogy megállapítsa melyek azok a gyárak, a melyek nem akarnak magyar mérnököt alkalmazni. Az a keresztény magyar mérnök, akivel történt az állítólagos eset a Goldberger-gyárban, azon a héten, amikor a legnagyobb volt a lap hire alapján elterjedt esemény következtében az izgalom, nem is mert jelentkezni.

oooooooooooooooo

— Kinevezés. Az aradi cégjegyző hivatal jegyzőjét, Czukra Jánost igazságügyminiszteri rendelet értelmében a lipovai járásbírószágot te-lekkönyvvezetőjévé nevezték ki. A volt céghivatali jegyző új állását nemsokára elfoglalja.

Videki t. előfizetőinket kérjük,
 hogy előfizetéseiket hala-
 déktalanul ujítsák meg.
 Előfizetés 1 óra 25 lel,
 „ ¼ évre 75 lel.

Szerelmi dráma.

(Amikor az asszony a sógorát szereti.)

BUDAPEST. Tegnap megrendítő szerelmi dráma áldozata lett egy fővárosi kereskedő és a felesége. Fischl Pál kereskedő öt évi házasság után elvált feleségétől, Goldschmidt Margittól. A válás oka az volt, hogy Fischlné férje bátyjába lett szerelmes, aki szintén megszerette a fiatal asszonyt. A válás kimondása után az asszony férjhez ment sógorához, Fischl Béla tőzsdéigynökhöz. Az első férje azonban nem nyugodott bele abba, hogy felesége elvált tőle és hogy bátyjának lett a felesége. Nem hitte, hogy azért vált el tőle az asszony, mert tőle elhidegült és mert a bátyjába lett szerelmes, hanem meg volt győződve arról, hogy volt felesége azért ment volt sógorához férjhez, mert az szerencsésebb anyagi körülmények között él. Fischl Pál tegnap felkereste volt feleségét. Rövid szóváltás után előkapta revolverét és homlokán lökte, ezután maga ellen fordította a fegyvert és agyonlőtte magát. Fischl Pál meghalt, a huszonhét éves asszony haldoklik.

Másfélmillióra emelte követelését

dr. Miklóssy az állammal szemben.

Az Aradi Közlöny tegnapi száma részletesen foglalkozott dr. Miklóssy Emő aradi ügyvéd millió perével, amelyet egy leleplezett pénzcsempészes millió jutalmának kifizetése miatt indított az állam ellen. Dr. Miklóssy, érdekes pörét ma tárgyalta az aradi polgári törvényszék Nyisztor tanácsa. A törvényszék a bizonyítás legszélesebb lefolytatását határozta el és helyt adott dr. Miklóssy összes megnevezett tanuinak kihallgatására. Főképpen arra vonatkozóan fogják a tanukat kihallgatni, hogy milyen indokolással utasította el a vámgazgatóság a jutalomdíjnak teljes egészében való kifizetését, valamint azért is meghallgatják a tanukat, hogy milyen körülmények között foglalták le a csempészt 11 millió magyar koronát. Dr. Miklóssy egyébként a tegnapi nap folyamán az állammal szemben támasztott követelését több mint másfél millió leire emelte fel. A kereset most 1.071.239 leiert folyik és fenntartotta magának a felperes azt a jogot, hogy még külön érvényesítsen egy peres eljárást 584.864 leiert. Ezzel a külön pörendő összeggel tehát dr. Miklóssy követelése az állammal szemben másfél milliónál nagyobb összegre emelkedik.

Bécs és Stuttgart — Aradon.

(Elutaztak a kiskoru osztrák politikusok Aradmegyéből. — „Mutti, komm' mit!“ — Jung-Deutschland népszerű, Ausztria népszerűtlen Aradon.)

Két hosszú különvonat vitte el Aradmegyéből az idei nyáron itt fűdő osztrák és német gyerekeket. Kedves és finom jelenet volt, látni az állomáson, a bucsuzkodó osztrák és német fiatalságot, a hogy ideiglenes szüleiktől elszakadnak és a szemük tükrében és az arcuk színében Bécsbe viszik a bánati és aradmegyei síkságok emlékét: a fényt, a levegőt és a napsütést. Az Aradi Közlöny munkatársa az Iránt érdeklődött ebből az alkalomból, hogy miképpen vélekednek az ittmaradtak az eltávozottakról, hogy sikerült az idei gyermeknyaralattási akció és mik azok a motivumok, amiket ennél az akciónál az újságíróknak följegyezni érdemes? ...

Kiskoru ateisták és nyolc éves szociálpolitikusok.

Meg lehet állapítani, hogy az osztrák, speciálisan bécsi gyerekeket nem szerették Aradmegyében. Nem a vendéglátók hajlandóságán és nem az ideiglenes szülők szivességén mult ez a szeretet. Az osztrák gyerekek nagyrésze munkás-ivadék. A mai bécsi nevelés ideológiája távol áll az aradmegyei parasztság, sőt az aradi városi lakosság ilyen irányú nézeteitől. A bécsi munkásgyerekeket az osztrák szociáldemokrata párt delegált bizottsága küldte ki és válogatta össze az ugynevezett román transzport számára. Ezek a gyerekek korábban és magukba szívták már a szomorú züllésnek induló Ausztria politikai bacillusait. Nem akartak templomba járni, kinevelték a misét hallgató sváb vendéglátókat és kijelentették, hogy a parasztságot azért nem szeretik, mert kiheztetik a várost.

A kiskoru politikusok nézetei, a tíz éves ateisták és a nyolc éves szociálpolitikusok életfelfogása homlokegyenest ellenkezett a vendéglátók ideológiájával. Ezekből az ellentétekből persze nem származtak végzetes, kirobbanások, de annyira tény, hogy az ugynevezett bécsi „Bürgerlicher Mittelstand“ gyermekei nem ittak aradmegyei tejet, hanem főtt nyomorogtak Bécsben. És az is bizonyos, hogy az itt nyaraló bécsi munkásgyerekek már a megérkezésükkor is egész jó színben voltak, amiből azt lehet következtetni, hogy az osztrák munkák könnyebben neveli fel a gyerekeket, mint az osztrák középosztály.

„Jung-Deutschland nach Banat!“

Ezzel ellentétben, az a négy- és öt éves württembergi gyerek, aki a nyáron Aradmegyébe érkezett, már az érkezés pillanatában népszerű volt. A különvonat minden egyes kupéján gyerekes kószá irással ott állt: „Jung-Deutschland nach Banat!“ És a württembergi gyerekekben nagyrészt a polgári középosztály ivadékai tanárok, újságírók, hivatalnokok kicsinyeiben benne élt az újraébredő német nemzeti öntudat: a német nevelés feltűnő intelligenciája. Négy- és öt éves württembergi gyerekekért közel ezer aradi és arad

megyei család vetekedett.

Jellemző a német gazdasági viselkedésre is az a tény, hogy a stuttgarti főpolgármester kis fia idén nyáron egy német-szentpéter sváb családnál nyaralt. Könnyen és minden akadály nélkül helyezték el a németországi gyerekeket, míg az osztrák gyerekek elhelyezésére gyakran még a román hatóságoknak intervencióját is igénybe kellett venni.

Kötelezvény a honvagy esetére.

A Aradmegyében nyaraló gyerekek közül csak egyetlenegy osztrák kisfiú maradt itt, még pedig Aradon dr. Széll Lajos járásbírónál. A járásbíró megszerette a kis bécsi fiút és a szüleinek reverzálist állított ki róla. Ebben arra kötelezi magát, hogy a gyermeket minden jóval ellátja és mindaddig tartja magánál, amíg honvágy nem ébred benne. Akkor a saját költségén visszaküldi Bécsbe a szüleihez.

Történet a bécsi anyaszivről.

Az Alsósimándon lakó Nyésty családnál két kis bécsi gyerek nyaralt idén: Szép Berta és Szép Karl. A két kis Szép-gyerek távoli rokona a Nyésty-familiának és így kétszeres öröm volt az alsósimándi nyár. Am a kis Berta ez-élt három héttel vörhenybe esett és meghalt. Az anya még nem is tudta a halálesetet, csak annyiról értesült, hogy beteg a gyermeke és két országhatáron keresztül, utlevél nélkül jött a kislánya meglátogatására. Az aradi állomáson véletlenül találkozott az idősebb Karl gyerekkel, aki zokogva és kétségbeesetten roliant az édesanyja felé:

— Mutti, die Berta ist gestorben!

A bécsi asszony nyomban összeesett. Itt Aradon vették ápolás alá és a különvonat a hatóságok engedélyével vitte vissza őt és a testvér nélkül maradt kisfiút.

„Mutti komm' mit!“

Súciú volt miniszter egyik Aradon lakó rokonánál nyaralt egy kilenc éves bécsi kislány, akiről azt mesélik, hogy már most fel-lephetne akármelyik nagy színházban. Kétségbeesve, valóságos drámai külsőségek között bucsuzott el az állomáson, itteni ideiglenes szüleitől és zokogva kérlette vendéglátó helyettes anyját:

— Mutti komm' mit! Komm mit!

Azután megfordult és a szomorú jelenet nézőközönsége felé mosolyogva kiáltotta:

— Bitte Schokolade!

Bécsi színészek Aradon.

Négy hét múlva, így szól információnk, új transzport érkezik Bécsből. A gyermekvonattal a román kormány engedelmével nyolc kiváló színész érkezik Aradra, mindannyian bécsi nagy színházak tagjai, akik ezzel akarják meghálálni a Bánság népének a bécsi gyerekekért hozott áldozatkészségét, hogy Aradon, Uj-aradon, Szentannán, Szemlakon, Német-szentpéteren és Temesvá-

rott ingyenes előadásokat és koncerteket rendeznek. Ezek a színészek az üres gyermekvonat sze relvényével ugyancsak a román kormány támogatásával egy heti tartózkodás után visszautaznak Bécsbe.

Az aradi gyermeknyaralattási komité vezetősége azt reméli, hogy ebben az új transzportban már a polgári középosztály gyermekei jönnek. Közénk és kevesebb lesz köztük a kiskoru ateista és tíz éves szociálpolitikus.

Lesz vizum.

(Nem szűnt meg az utlevelek lát-tamozása.)

Megírtuk, hogy a budapesti román konzulátus az utlevelek lát-tamozását a koronázás ünnepeinek megtartásáig beszüntette és csak nagyon kivételes esetekben ad Romániába beutazási vizumot. Megírtuk azt is, hogy a román követség ez intézkedése azt vonta maga után, hogy a bucaresti magyar követség, valamint a cluj (kolozsvári) utlevél-kirendeltség retorziós intézkedésként megszüntette a Magyarországra szóló utlevelek lát-tamozását. Ezzel a híradással kapcsolatban a magyar követség kolozsvári utlevélkirendeltsége annak a közlését kéri, hogy a hírnél a kirendeltségre vonatkozó része nem felel meg a valóságnak. A kirendeltség, mint hogy eddig a bucaresti központi követségtől semmi intézkedést nem kapott, továbbra is minden akadály nélkül eszközöl az utlevelek lát-tamozását és így nem felel meg a valóságnak az a hír sem, hogy a vizumra beküldött utleveleket lát-tamozás nélkül tömegesen küld-tendé vissza.

A drágaság miatt

összehívják a magyar nemzetgyűlést.

BUDAPEST. A liberális, illetőleg demokrata pártszövetség meg-alakulása a mai napon már befejezett tény. A szövetség vezetőségének legelső dolga az lesz, hogy még ma levelet ad át a nemzetgyűlés elnökének, hogy a fokozódó drágaság miatt hívja össze a nemzetgyűlést. Gróf Bethlen István miniszterelnök a napokban kijelentette, hogy a nemzetgyűlést nem tudja foglalkoztatni és így annak összehívását szükségtelennek tartja. A nemzetgyűlést azonban az ellen-zék összehívó íve alapján mégis össze fogják hívni és más munka hiányában alkalmasint néhány lár-más ülés után, amelyeken minden oldal a másikat fogja okolni a drágaságért, a nemzetgyűlés többségi határozat folytán újból szabad-ságra megy. A liberális pártszövet-ség megalakulása stetteti a keresztény koncentrációk mozgalmát, amelynek céljairól annyit el-lenőrizhetetlen és különféle hír van forgalomban, hogy tehetetlenség addig tisztán látni, amíg a minisz-terelnök az akció erősbödésével kapcsolatban újabb nyilatkozatban le nem szövegi a maga fellog-

Lehár a színházi botrányról.

A zugolódo közönség. A Frasquita előadása megszakítással

Részletesen beszámoltunk arról a színházi botrányról, amely a bécsi Theater an der Wien-ben játszódott le a tegnapi esti előadásról és amelynek középpontjában Lehár Ferenc, a világhírű operett komponista és a színház zenekara állottak. Lehár Ferenc most nyilatkozott az Aradi Közlöny bécsi tudósítójának és nyilatkozatában a következőket mondotta:

— Sejtelmem sem volt arról, hogy akár ellenem, akár az igazgatóság ellen a zenészek részéről készül valami. Annál kevésbé, mert az első felvonás programszerűen, minden zökkenő nélkül folyt le, s a zenészek nem láttam hogy olyan valamit terveznének, amivel az előadás menetét gátolhatnák. Amikor a második felvonás megkezdésekor a dirigens emelvényre léptem, a kezembe vettem a vezénylő pálcát és megadtam a jelt a zene megkezdésére, amelynek egy erős fortéval kellett volna kezdenie. Nem kevésbé voltam tehát meglepve, hogy a forte helyett a zenekar a leghalkabb pianissimo hozta ki. Azonnal felismerem, hogy itt előre megbeszélte demonstrációról van szó, amely vagy ellenem vagy az igazgatóság ellen irányul. Ennek dacára néhány taktussal tovább vezényeltem, mert azt reméltem, hogy a zenészek felülkerekednek a jobbérzés és a következő taktusokat már az előírás szerint fogják játszani. Ez azonban nem történt meg és vezénylési jeleimet a zenekar vagy továbbra is teljesen figyelmen kívül hagyta, vagy pedig azzal éppen a homlokegyenest ellenkezőt játszott, erre a zenekart lekopogtam és a következő szavakkal fordultam a közönséghez: „Amint látják, igen tisztelt hölgyeim és uraim, itt valami történik vagy ellenem vagy az igazgatóság ellen. Nem tudom, hogy milyen zavaró körülmények játszanak itt közre, de nem tehetek mást, minthogy az előadást félbeszakítom.”

Erre a közönség elvesztette türelmét a zenekar eljárása miatt és éles kifakadások hangzottak el a zenészek ellen. A közönség hangosan követelte az előadás folytatását. A zenekarból is több hang szólt: „Az üzemi tanács rendelte el, hogy passzív rezisztenciát kell tanúsítanunk.” Ere én ismét a nézőtér felé fordultam és megmagyaráztam, hogy ilyen körülmények között a további játszás kizárt dolog és a történeteket mindenekelőtt tisztáznunk kell. Ekkor a zenészek üzemi tanácsosa azt kifeltotta hozzám a zenekarból, hogy a zenekar kész tovább játszani. Azt válaszoltam az üzemi tanácsosnak úgy, hogy a közönség is hallhatta, hogy én ezzel a kijelentéssel nem elégedhetem meg, hanem követelem, hogy az üzemi tanácsos lépjen fel az emelvényre és

magyarázza ki a közönség előtt a zenészek eljárását. A nézőtérben folytonosan nőtt a lármák és a felháborodás a zenészek ellen. Végre akadt egy zenekari tag, aki kijelentette, hogy hajlandó volna a közönségnek magyarázatot adni, de a nagy lármában lehetetlen, mert olyan hangosan nem tud beszélni, hogy a lármák közepette is megértsek. Ekkor csendet intettem a vezénylő pálcámmal és a zenész, aki az emelvényre lépett a következő magyarázó szavakkal fordult a közönséghez: „Bérlőházban állunk az igazgatósággal, mert az igazgatóság 20 százalékkal le akarja szállítani a fizetéseinket.” Én közbeszóltam, hogy úgy vagyok informálva, hogy a Theater an der Wien igazgatósága éppen úgy, mint a többi színház igazgatósága, a megállapított index 91 százalékát fizette ki október elsején. Erre a zenész ezt jelentette ki: „De ebből az igazgatóság egy részt ismét levont.” Ezután lépett Guttmann rendező a zenekar helyiségebe és a kö-

Irodalom, művészet

Operett és orkeszter-premiér Aradon.

(Az „Utahi lány” bemutatója.)

A tegnap esti színházi előadásra fokozott érdeklődéssel figyelt az aradi közönség: elsősorban az új színházi zenekar, azután meg egy régi híres operettszerző friss bemutatkozása miatt. Sidney John, a „Gésák” és a „San-Toy” című operettek invenciózus és melódiagazdag zeneszerzője, ezúttal egészen ötletesen librettót választott. Talán ennek a szövegekönyvnek a rovására írjuk — a még mindig fülbemászó, színes hangszerezéstől eltekintve — azt a tényt, hogy az „Utahi lány” zenéje jóval az előbb említett operettek színvonalán alul van. Egy-két csinos és jól komponált duett, egy kicsit nehézkesen lejtő valcer: ez minden, ami zenét jelent az új operettben. A textus, amelynek amerikai és angol vonatkozásait még Karinthy Frigyes avatott fordítói tolla sem tudja közelhozni a publikumhoz: olcsó cirkuszi trükkökkel manőverez, jóval sekélyesebb, mint az átlagoperettek szövege.

A színészek igyekezete és jókedve megtört a darab első értékén. Egyedül Balogh Böske temperamentuma és nagyvárosi színpadokon nevelt rutinja dominált. Ötletes volt és elegáns, shimmy-táncát a közönség viharosan ünnepeite. Halmos Mici sem rontotta az összjátékot. Madarász Margit a hozzá nem illő szerepben kissé erőltetett „utahi” lány volt. Galletta a férfiszereplők között vezetett. Selmeczy szimpatikus a bonviván-szerepekben is. Sebestyén Jenő Balogh Böskevel vállalva igyekezett jókedvet és derűt varázsolni a színpadra. Új táncában a régi jó volt. Novák Irén fiatalos s decens volt egy anyaszerepben, Inke Rezső orkeszterű hatást váltott ki groteszk megjelenésével. Egy dadogó detektívét játszott briliáns megfigyeléssel.

A zenekart — a színház tegnaptól kezdve katonazenekar mellett tartja operett-előadásait — Geilert Pál di-

vetkezőket mondotta a zenészeknek: „Kérem önöket, hogy a közönséget ne tévesszék össze az igazgatósággal, amikor a bérlőveteléseikről van szó. A közönség a helyek árait megfizette és joga van arra, hogy tisztességes előadást követeljen. Ha önöknek kívánságaik vagy panaszai vannak, akkor azokkal jöjjenek az igazgatóság irodájába, de a közönséget hagyják békében.”

A rendezőnek ezek a szavai hatalmas tapsot váltottak ki a közönségből. A közönség közül ezután is számosan adtak még felháborodásuknak kifejezést, amelyeknek éle a zenészek ellen irányult és a közönség az előadás folytatását követelte. Az üzemi tanácsos ezután ismét biztosított arról, hogy a zenészek kifogástalanul fognak tovább játszani. Erre felvettem a vezénylőpálcát és jelt adtam az előadás továbbfolytatására. Ki kell jelentenem, hogy még soha olyan jól nem játszott a zenekar, mint ekkor az incidens után. Ettől kezdve a Fraskvuitta előadása nagyszerűen és kifogástalanul folytatódott.

rigálta. Nem az ő kvalitásain múlt, hogy ilyen formájában az orkeszterkérdés megoldása nem tökéletes. (f. t.)

Heti műsor:

Vasárnap délután: Vig özvegy, mérsékelt helyárral. Este: Utahi lány. A. bérlet. Hétfő: Karenin Anna, új betanulással. B. bérlet. Kedd: Tul a nagy Krivánon. Huszár Károly felléptével. C. bérlet. Szerda: Csituli szívem, újdonság. A. bérlet. Csütörtökön: Csituli szívem, másodszor, B. bérlet. Péntek: Orfeusz a pokolban, Reinhardt átdolgozásában. C. bérlet. Szombat: Orfeusz a pokolban, Reinhardt átdolgozásában. A. bérlet.

A színházi iroda hírei.

• Vasárnapi előadások. Délután mérsékelt helyárral mellett játsza a színház Lehár régi szép operettjét, a Vig özvegyet. A darab elsőrendű szereposztásban kerül színre. Este a hét operett-újdonsága: az Utahi lány kerül színre.

• Karenin Anna. Tolstoj nagyhatású színműve kerül hétfőn színre az aradi Városi színházban. Hosszu idő után mutatja be a színház ezt a komoly darabot. A szereposztás teljesen új, a címszerepet Kálmán Sári játssza. A darabot Szántó Jenő rendezte.

• Huszár Károlyt, Arad régi kedvelt bonvivantját közözhajra a színház igazgatósága kedden este ismét fellépteti. A vendégművész a Tul a nagy Krivánon c. operettben lép fel.

• Két újdonsága lesz a héten az aradi városi színházban. Az első újdonságát szerdán este mutatja be nagyszerű ötletes francia vigjátékot: Csituli szívem. Finom pikantiával van átszőve a darab s az előadáson kizárólag csak felnőttek jelenhetnek meg. A második újdonság Orfeusz a pokolban lesz. A darabot Reinhardt néhány hónappal ezelőtt teljesen átdolgozta s most szinte újdonság-számba megy. A darab rendezése Reinhardt utasításai szerint történt.

Hogy áll a leu?

Október 7-én fizettek 100 lelért:

Párisban ^{Buenos Airesi leu} 8-25 ^{lentés szerint} ^{Bpesti leu} 8-17 ^{260 szerint} frankot

Zürichben 3.40 frankot.
Budapestben 1600 koronát
Berlinben 1375 márkát
Newyorkban 62.50 centet
Brüsszelben 8.70 frankot.
Bécsben 45000 koronát

• Benjámín Hermann festőművész kiállítása megnyitotta a Kulturpalotában. A közönség meleg érdeklődést tanúsított és a vásárlás is megindult. A kiállítás még pár napig marad nyitva.

• A Neuman-ház tűzkárosultjai javára tartandó koncert jegyei már elővételben nagyszámmal fogynak. Igyekezzék mindenki jegyét minél előbb megváltani a Bloch-féle papirkereskedésben.

• Zilahi Irén Satmarra szerződött. Zilahi Irén, az aradi színház volt talentumos tagja nemrég Szabadkay József satmari szingazgató társulatánál vendégszerepelt. Többek között a Nebántsvirágban és a Kis grizettben lépett fel és oly elhatározó sikert aratott, hogy Szabadkay szingazgató nyomban előnyös feltételek mellett leszerződött. Zilahi Irén a sikeres vendégszereplés után visszatért Aradra, ahol elintézi ügyeit és rövidesen elutazik Satmarra.

• Waldbauer-Kerpely vonós négyes tagjai Freund Leó zongoraművész közreműködésével vasárnap este tartják kamarazeneestélyüket a Kultur palotában. Jegyárúsítás: Scherhag cégnél: vasárnap délelőtt 10—12-ig a Kultur palota pénztáránál.

• Lélekablás hipnózissal, Bűntügyi furcsaságok, A nők és az anyósok, Bomba az aradi utcán, A talált levél, Humoros vadászkalandok, Művészek egymás között, Kis cionista mesék, Új kávéházi Konrad, Tréfás apróhirdetések, stb. című szenzációs cikket közöl az „Aradi Fáklya” mai legújabb száma.

• A vörös jelvényes banditák. Az Urániában vasárnap van a bemutatója egy ötfelvonásos detektívdramának, amely a maga nemében páratlanul áll, úgy kiállítását, mint izgalmas és fordulatos meseszövegét és szereplőinek bámulatos, bravuros teljesítményét tekintve. A „Vörös jelvényes banditák” zseniálisan kidolgozott terveik végrehajtásával állandó rettegésben tartják London előkelő negyedét, a londoni rendőrség pedig egész apparátussal lép mozgásba, hogy a legizgalmasabb történetesen keresztül, a legsötétebb London festői és félelmes keretében, végre elvigye a legérdekesebb pont-ig a darabot.

• Premier az Apolló színházban. Bájos és megható szerelmi történet a „Páris szenzációja” című, Bertou Lőrinc színes regénye után megalkotott ötfelvonásos filmdráma, amely az Apolló színház új műsorán szerepel. Egy fiatal leány és egy az élet boldog kezdetén álló ambiciózus és tehetséges fiatal mérnök tragikus szerelmi regényét festi a darab meséje. A darab főszerepében a csodaszép amerikai mozistar, Miss Du Pont sikereinek egyik legősztébbikét és legforróbbikát érdemli ki a szerencsétlen, bűn fertőjébe került fehér fiatal leány alakjában.

HIREK.

A szerelmes császár.

Milyen messze van a tavasz az ősztől, — az első szerelem az utolsó sőtől... Ami közben volt, a forró nyár, a napsugaras dicsőség, mintha igaz sem lett volna, mese, álom, káprázat csupán. Szertefoszlott minden és nem maradt belőle más, csak egy érző, vérző húsdrab. Csak a szíve maradt hű a császárhoz, a szegény szerelmes szíve, mely ma is az, ami Gothában volt egyszer, régen, negyvenkét évvel ezelőtt, amikor a szöke schleswig-holsteini hercegisasszony csókjában kereste a boldogságot.

A boldogságot keresi most is, ám a doornai másodvirágzásnak több a tüskéje, mint az illata. A szív a régi, boldogságra vágyó, forrón dobbanó, de az őszi napsugár melegét irigy árnyak kergetik és a császárnak nehéz harcot kell vívnia Hermina hercegnő kezéért. Nemcsak felnőtt fiait tiltakoznak ez ellen a házasság ellen, mely szerintük mésalliance, hanem úgy látják, más módon is mindent elkövetnek, hogy a száműzöttet szerelmesétől elválasszák. Reuss Hermina hercegnő, mikor az eljegyzés megtörtént, kijelentette, hogy Doornhuisba magával hozza három legifjabb gyermekét, a tizenkét éves Herminát, a kilenc éves Ferdinándot és a négy éves Henriettát. A császár fiai erre kijelentették, hogy ebben az esetben Doornhuissal minden összeköttetést megszakítanak. Viktória hercegnő, a császár leánya pedig, aki súlyos idegsokkban szenved, könyörgő levelet írt apjának, hogy az idegen asszony gyermekeit tartsa távol magától.

A császár e beavatkozásra engedett annyit, hogy a Reuss-gyermekek távol maradjanak Doornhuistól. Egy villát vásároltak a császári park közelében, ott fognak élni az idegen asszony gyermekei. A szívének azonban nem enged parancsolni a szerelmes császár. A nagy háborút elvesztette, de a boldogságért folytatott harcában győzni fog. Mire az utolsó falevelek is lehullanak, november közepén oltár elé vezeti jegyesét.

— **Idegének jelentkezése.** Az aradi állambiztonsági hivatal felhívja azokat az idegen állampolgárokat, akik további ittartózkodásért folyamodtak a belügyminisztériumhoz és kérényükre válasz még nem érkezett, hogy 10-ig bezárólag okvetlen jelentkezzenek a szigurancán. A jelentkezés elmulasztása esetén az illetőket törvény szerint büntetik.

— **Ujabb bandatámadás a Dnyeszternél.** Bucuresti. Orneiból jelentik, hogy egy banda átkelt a Dnyeszteren és megtámadott egy határőrséget. Heves harc után a betörő csapat visszavonult. Két román katona megsebesült. (Rador.)

— **Áttalásokat jutányosan és pontosan eszközöl a Lloyd-Bank (Minorita-templommal szemben.)**

Álhir az Aradi Első Takarékpénztár fuziójáról.

(A Neue Freie Presse fantasztikus kombinációja.)

A Neue Freie Presse október ötödiki száma a nagy bécsi lap közgazdasági rovatában az alábbi feltűnő hirt közli.

„Az Österreichische Vereins-Bank A. G. fuziója. Amint értesülünk a Coloredo-Mansfeld hercegi ház majorátusa, amelynek Cseh-szlovékiában nagy birtokai vannak és messzemenő összeköttetésekkel rendelkezik belép a Vereins-Bank elnökségébe. Tárgyalások vannak ezenkívül az Aradi Első Takarékpénztárral, amely már hosszabb idő óta bizonyos érdekközösségben áll a Vereins-Bank-kal. Ezeknek a tárgyalásoknak az a céljuk, hogy a Vereins-Bank tőkeemelése alkalmával formális fuzióra lépessen ezzel az előkelő aradi pénzintézzel. Ebben az ügyben azonban végleges döntés csak akkor történhetik meg, hogyha az Aradi Első Takarékpénztár már a Magyar Általános Hitelbankkal is hasonló fuzióra lépett.“

— **Tanulók diszeládása a koronázáson.** Ma délelőtt az aradi iskolaigazgatók értekezletet tartottak a városi tanácstermében, amelyen azt tárgyalták, hogy a koronázás alkalmával az aradi iskolák növendékei egy diszeládást rendezzenek. Az előadást minden valószínűség szerint a városi színházban tartják meg. Arra nézve, hogy a koronázás első vagy második napján lesz-e az előadás, még nem döntöttek. Az értekezleten Moldován József aradi tanfelügyelő elnököl.

— **Hatszáz lei fizetésemelés.** Bucuresti. A tisztviselők fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslat hat-hatszáz milliót irányoz elő. Áttag havi hatszáz lejel emelik fejenként a tisztviselők fizetését. (Rador.)

— **Az aradi céghivatalból.** Az aradi törvényszék cégbejegyző hivatalánál a következő cégbejegyzéseket eszközölték: Hoiczor Jakab aradi borkereskedő, Földes Géza kereskedelmi ügynökség, Szt. János malátakávégyár, betéti társaság „Coloniale tápszerművek“ Stoicu és társa cég-re változtatták, Marmorstein József soborsini vegyeskereskedő üzletkörét szeszszitalok eladásával terjesztette ki.

— **A koronázás és a munkaszünet.** Bucuresti. Tekintettel a koronázás alatti három napos általános ünnepi munkaszünetre, a munkaügyi miniszter felhívja a munkaadókat, illetve a munkásoknak a három napos szünet alatt is minden illetményt fizetniük kell az ünnepi szünetnapok alatt. (Rador.)

— **A vonat ütközési között.** Halálos kimeneteli szerencsétlenség történt tegnap este az aradi vasútállomáson. Berár János vasuti fékező két teherkocsi ütközője közé került oly szerencsétlenül, hogy a balmellét összeroncsoita. A súlyosan sérült embert a kórházba szállították, ahol azonnal ápolás alá vették. Berár Jánoson azonban nem lehetett segíteni, mert a tüdije és a szíve megsebesült. A szerencsétlen ember anélkül, hogy eszméletét visszanyerte volna, meghalt.

Eddig szól a Neue Freie Presse budapesti és aradi pénzügyi köreiből is nagy feltűnést okozó híre. Megkérdeztük erre vonatkozólag Fejér Gábort, az Aradi Első Takarékpénztár vezérigazgatóját, aki az Aradi Közlöny munkatársának érdeklődésére ezt válaszolta:

— Engem még a publikumnál is jobban meglepett a bécsi lap információja. Fogalmam sincs, honnét származhatott ez az álhir. Az egészről egy szó sem igaz. Legfeljebb annyit erősíthetek meg, hogy az Österreichische Vereins-Bank A. G.-nak tényleg mi vagyunk itt Aradon az exponens bankja. Ez a tény még távolról sem jelent fuziót. A Neue Freie Presse hírére tegnap este olvastam és már ma reggel telegrafáltam a lap közgazdasági szerkesztőjének, igazítsa helyre a közleményt. A táviratban csak annyit írtam, hogy a híruk légből kapott. Ennél többet önöknek sem mondhatok.

— **Megölte az öröm a hazatért amerikaiit.** Tragikus haláleset történt tegnap Aradon az Aranykerék-vendéglőben. Lay János, aki 19 évig élt Amerikában, haza utazott, hogy Szentandráson lévő rokonát meglátogassa. Lay János betért a vendéglőbe és alig foglalt helyet egy asztal mellett, hátra hanyatlott és meghalt. Az orvosi vizsgálat szívzélhülést állapított meg. Lay János holttestét Szentandrára szállították.

— **ZWACK likőrkülönlegességek.** — Unicum, Cacao Chouva, Cocktail, Yvette, Chypre, Gin, stb., stb. — városunkban ismét kaphatók, az eredeti békebeli s közismert minőségekben.

— **Elütötte az auto.** Súlyos szerencsétlenség történt ma délután három órakor a főtéren. Egy tizenhárom éves kislányt — aki a kisvonatról szállott le — elütötte egy automobil. A súlyosan sérült gyermeket a kórházba szállították.

— **Arany, ezüsiért magas árt fizet** Reiner József, Lutheránus templom mellett.

— **Tolvaj lakótárs.** A napokban feljelentés érkezett az államrendőrségre Klein Béia állás nélküli pincér ellen, hogy lakótársától 6000 lejt ellopott. A rendőrség tegnap mulatozás közben elfogta Klein Béliát, aki egyelőre tagadja a reá rótt bűncselekményt.

— **Gép- és gyorsirási tanfolyam** megnyílik október 15-én elsőrendű tanerők vezetése mellett. Beiratkozás Bodnár József írógépvállalatánál, a főpostával szemben.

— **Megnyílt a „Femina“ női és férfi fehérműszalon, modern kézimunka és rajzterem.** Mindennemű iparművészeti és divatcikkek, egész kelengyék a legfinomabb kivitelben megrendelhetők. Bul. Regina Maria 21., kapubejárat a dohánytőzsdével szemben.

— **Utlevéleket 45 leiért 3 nap alatt visumozunk.** Gyűjtőhelyek: Weinberger cipőüzlet főtéren és Weisz Dávid nagykereskedése Str. Marasesti (Kossuth-u.)

— **Uj szállítási vállalat Aradon.** A külfölddel dolgozó kereskedők régi panasza, a nehézkes és késedelmes áruszállítás fog most egy új intézmény létesítésével megszűnni. Internationala néven egy új szállítási vállalat alakult Aradon, Pasternák Márton vezetésével, ki célul tűzte ki magának a külföldi forgalomnak a normális nivóra való visszaállítását. E célból oly elsőrangú külföldi cégeket nyert meg vállalkozásához, amelyek a szállítmányok gyors lebonyolítása körül ma már általánosan ismertek. A vámclást Curticin és Aradon kiváló szakemberek fogják pontosan és a kereskedők érdekeinek szigorú szem előtt tartásával eszközölni. A vállalat működését Str. Colonel Pirici (Vörösmarty-utca) 3 sz. I. emeleti helyiségében már megkezdte.

— **Orvosi hír.** Dr. Werner Sándor a nemi bajok szakorvosa, bőrgyógyász külföldi utjáról visszatérve, ismét rendel Piata Avram Jancu (Szabadság-tér) 2. sz. alatt Röntgen laboratorium. — Quarc fénykezelés.

— **A Központi Étterem** gyönyörű diszterme és összes mellékhelyiségei bálakra, esküvőkre, mulatságokra, stb. kiadó.

— **Atlantica kávé- és teabehozatal** t. vevőinek kényelmére berendezett a Piata Catedralei (Tökölly-tér) 8. sz. özv. Fischer Adolfiné helyiségében egy lerakatot, hol mindenkor frissen pörkölt kávé, nyerskávé, tea és csokoládé, stb. kiváló minőségben kapható.

— **Poloskairtást vállal** Lovas lakástisztító. Str. Oituz (Illés-u.) 30a)

— **Még egy vasuti szerencsétlenség** és sokan munkaképtelenné válnak, vagy elvesztik életüket anélkül, hogy hátramaradottaikról gondoskodva lenne. Mindenki, nemte és korra való tekintet nélkül 500—1000 Lei áldozattal esetleges rokkantság, vagy halál esetén családjáról gondoskodhatik. Bővebb felvilágosítással szolgál a „Steaua-Romaniei“ (előbb Phoenix) vezérigynöksége Arad, Bul. Reg. Maria (Andrássy-tér) 6. sz., I. em.

— **Tilos a cigarettapapirokhoz hasonló papirok behozatala.** Az aradi Kereskedelmi és Iparkamara közli: A monopoliumok igazgatósága ezúton figyelmezteti az összes kereskedőket, hogy a cigarettapapirhoz hasonló vékony fehér papir behozatala tilos.

— **Az Aradi Háztulajdonosok Szövetsége** értesíti tagjait, hogy a lakbérleti törvény és a 20327—1922. sz. miniszteri rendelet értelmében a vizdíjakat teljes összegben, a kéményseprési, szeméthordási és pócegödör tisztítási díjakat a lakók és illetve bérlők kötelesek viselni. Továbbá értesíti tagjait, hogy a törvény és miniszteri rendelet értelmében terjesztés címén az ugyanazon fedél alatti bármely más bérlőjének, tekintet nélkül annak polgári állására, jogérvényesen felmondhat anélkül, hogy akár saját lakását cserélné, akár más lakást felajánlania kellene. Végül értesíti tagjait, hogy a törvény és miniszteri rendelet értelmében a béremelés joga a háztulajdonost az 1922. után lejáró szerződésekre is megilleti. Bővebb felvilágosítást tagok a szövetségi irodában, Str. Marie Chendi (Kölcsey-u.) 1. nyerhetnek. Az Elnökség.

Veszélyben az angol-francia antant.

(Kemal megbízottjának ultimátuma. — A törökök diktálni akarnak.)

LONDON. Kemal csapatai ma újból benyomultak a semleges zónába. A Times szerint a szovjetkormány elhatározta, hogy a fekete tengeri flottát mozgósítja és a matrózoknak ennek következtében nem ad szabadságot. A mudániai értekezlet mai ülésén Izmed pasa kemalista megbízott fenyegető hangot használt és kijelentette, hogy ha a törökök kívánságait nem teljesítik, megtámadják a szövetséges erőket. Londonban erősen gyanúsítják Franciaországot azzal, hogy kettős játékot űz: míg hivatalosan a szeptember huszonharmadiki közös jegyzés alapján áll, addig Franklin Bouillon delegátusa után a törököket ellenállásra bátorítja. Londoni politikai körökben az a vélemény alakult ki, hogy lord Curzon külügyminiszternek a legfőbb kötelessége az, hogy állapítsa meg, azonosítja-e magát a francia kormány mudániai agensének, Franklin Bouillonnak magatartásával.

PÁRIS. A Petit Journal szerint Izmed pasa kemalista megbízott tegnap ultimátumot intézett a szövetséges tábornokokhoz, ennek következményeképpen elhatározta az angol kormány, hogy lord Curzon külügyminisztert Párisba küldi, tudja meg, hogy Poincaré francia miniszterelnök fenntartja-e még a szeptember huszonharmadiki egyezményt. A külügyminiszternek az az utasítása, közölje Poincaréval, hogy ellenesetben az angol-francia antant forog kockán.

LONDON. Harrington angol tábornok a mudániai értekezletről szóló jelentésében elmondja, hogy a törökök újabb követeléssel álltak elő és pedig azzal, hogy azonnal adják át nekik Keletráciát, míg eleinte azzal is megelégedtek volna a törökök, hogyha Keletráciában a békekötés az antant gyakorolja a hatalmat. Az angol kormány ragaszkodik eredeti álláspontjához és Harringtonot utasította, hogy ne folytassa tovább a tárgyalásokat, hanem várjon újabb utasításokra, amelyeket akkor fog kapni, míhelyt az angolok a franciákkal tisztázták a kérdést. Londonban a kizsármított helyzet miatt renkívül komolynak tartják. Attól tartanak, hogy a mudániai értekezlet egyáltalán nem folytatható. A londoni lapok támadják Bouillon francia delegátust és az a véleményük róla, hogy ő biztatta fel a törököket arra, hogy újabb követeléssel lépjenek fel. Állításukat az az támogatja, hogy Bouillon már régóta bizalmas viszonyban van a török delegátusokkal. Az ő mudániai megjelenésének tulajdonítják, hogy Izmed pasa, aki eleinte engedékeny volt, most már a győztes álláspontjára helyezkedett és váratlanul diktálni akarja a békefeltételeket.

PÁRIS. Az Exchange Telegraphnak jelentik Konstantinápolyból, hogy a megszakadt mudániai tárgyalások ma ismét megindultak a törökök és a szövetségesek között.

Házasság — szöféssel.

(Levél az aradi anyakönyvvezetőhöz.)

Tegnap délelőtt Papp Gyula, az aradi anyakönyvi hivatal vezetője, levelet kapott. A levélen magyar bélyeg és a bélyegen a mezőtúri postahivatal pecsétje. S írva benne, amint következik, ez:

Igen tisztelt Anyakönyvvezető Ur! Bocsánatot kérek, hogy kérelmezem. De én itt nem tudok összeszeesküdni a párommal, mert mindketten kiskorúak vagyunk és azon kívül a Jóska szület ellenzik a házasságot itt Mezőtúron. Hát arra határoztuk el magunkat, hogy Aradra szökünk, házasságkötés miatt. Nem akarunk kérem ott maradni, csak egy napra mennénk át a határon, éppen csak az esküvő miatt. Irja meg az Anyakönyvvezető ur, lehetséges-e ez? Romániában megesküdnénk és mindjárt vissza is szöknénk Magyarországra. Tessék segíteni rajtunk. Tisztelt Tóth Ida, hivatalnoknő, Mezőtúr. Válaszbélyeget is mellékelünk, igaz, hogy magyar, de tessék románra átváltani.

Az anyakönyvvezető nem teljesíthette Tóth Ida kívánságát. Még akkor se teljesítheti, ha utlevele van a szerelmes mezőtúri postás kisasszonynak, mert a kiskorúak házasságához errefelé is szülői és orvosi beleegyezés szükséges. Szegény kis mezőtúri Tóth Ida, most megkapja majd az aradi választ, írhat megint másfelé. Keresheti azt az országot, ahol törvényesen párja lehet a Jósának. Talán okosabb is lenne, apróhirdetést írni és kezdeni ilyenformán: „Keresem azt az anyakönyvvezetőt, aki kiskorúakat szökéssel összead. Jelige: Mezőtúr. Turrötúr.”

Alaptalan vádak egy biztosító intézet ellen.

(Egy timisoarai lap rágalmai.)

A timisoarai (temesvári) Friss Ujság október 4-iki számában alaptalan rágalmakkal telt cikket közölt az „Orient” biztosító intézet ellen. Ugyanaz a lap mai számában teljesen visszavonja rágalmazó cikkét és a következő helyreigazítást közli:

Mint hogy arról győződünk meg, hogy cikkünk állításai nem fedik a valóságot, kötelességünknek tartjuk a következő közlést: Az Orient biztosító intézet, amely a Friedrich Wilhelm alapítása, a következő biztosító intézetekkel van viszontbiztosítási viszonyban: Süddeutsche Versicherungs Bank A. G. Nürnberg, Unien A. G. für See u. Flussversicherungen Stettin, Deutscher

Lloyd, Versicherungs A. G., Deutsche Versicherungsges. in Bremen, Assecuranz-Union von 1865 Hamburg, Baltic Versicherungs A. G. Königsberg i. P., Hamburger Allgemeine Versicherungs A. G. von 1916, Hamburgische Privatassekuradeure A. G., Patria Allgemeine Versicherungs A. G. Budapest, Friedrich Wilhelm Lebensversicherung A. G. Berlin, Kölnische Rückversicherung A. G. Köln és Franconia Rück- und Mitversicherung A. G. Berlin.

Az „Orient” biztosító intézet Nagyváradon 1832—922. Temesvárott pedig 193—922. sz. a cégjegyeztetett. Az igazgatóság a következő urakból áll: Altbach Dávid, a Belényesi Népbank vezérigazgatója, dr. Cosma Gábor ügyvéd senator, dr. Fried János ügyvéd, a Keleti Bank igazgatója, Friedländer Ernő ügyvéd, a Keleti Bank vezérigazgatója, Fried-

länder Ernő ügyvéd, a Keleti Bank vezérigazgatója, dr. Dénes Sándor földbirtokos, Horváth Árpád, a Nagyvárad Takarékpénztár igazgatója, Kálmán Ernő a Léderer és Kálmán-gvár igazgatója, dr. Lánczy József ügyvéd, dr. Murin László főorvos, dr. Morvay Zsigmond ügyvéd, dr. Popa György közjegyző, Rimanóczy Kálmán gyárigazgató, Schenker Ferenc, az Angol-Osztrák Bank igazgatója, Sonnenfeld Gusztáv a Sonnenfeld Adolf R. T. igazgatója, ifj. Weisz József fakereskedő. Emberi és újságírói kötelességet teljesítünk, amikor ezt a helyreigazító cikket readjuk és sajnáljuk, hogy cikkünkkel mehurcoltuk az „Orient”-et.

Az „Orient” igazgatósága a Temesvári Friss Ujság ellen a helyreigazítás dacára is megtette a följelentést sajtó útján elkövetett rágalmazás miatt.

Újból számozzák az aradi házakat.

(Rend lesz a házzámok utvesztőjében.)

Sok kellemetlen tévedésre alkalmat adó régi aradi mizériának megszüntetését határozta a városi tanács legutóbbi ülése. Sok panasza érkezett már a város vezetőségéhez az aradi házak számozása miatt. Ugyanis az össze-vissza számított házak között a legrégebb aradi sem tudott eligazodni, ha történetesen egy házzámot keresett. Kezdlük mindjárt a város főterén. A Bul. Regele Ferdinánd most egyesíti a régi Boros Béni teret és a József főherceg utat. A két utca egy nevet kapott, azonban a számozása ma is külön-külön van úgy, hogy két egyes, két kettős, tehát minden számból két ház van a Bul. Regele Ferdinándon. Ugyanez a helyzet a volt Hindenburg és Neuman Samu utakon, amelyeket Carlea Aurél Vlaicu név alatt egyesítették. Azonkívül a legtöbb aradi

Sport.

— Az AAC. értesíti vivni szándékozó tagjait, hogy vivótanfolyamát f. hó 1-én Pellegrini mester vezetésével megkezdte. A tanfolyamon résztvenni szándékozók Pellegrini ur Zrinyi-utcai vivótermében a délutáni órákban jelentkezhetnek.

— AAC. AMTE bajnoki mérkőzés. Vasárnap, október 8-án délután 3 órai kezdettel az AAC. Strada Col. Sirbu (Török Gábor-utcai) sporttelepén. Előzőleg a Lipovai SCA. Hakoahhal játszik II. o. bajnoki mérkőzést 2 órai kezdettel.

— Weisz Richárd és Odry Zoltán küzdelme volt csak oly nagy szenzáció a birkozó sportban, mint amilyen a Vida—Maigardt mérkőzése lesz a vasárnapi versenyen. A Hodor—Gelb pár mérkőzése bir még érdeklődéssel, mert Hodor ez alkalommal reváncot akar venni egyetlen legyőzőjén. A légsúlyban van kilátás még meglepetésre. A nagyobbik

utcan a kettős szám után nem a négyes következik, amint az minden rendezett városban szokás, hanem esetleg az 52-ös vagy a 67-es. Ez az oka annak, hogy Aradon egy keresztet vagy nagyon nehéz, vagy teljesen lehetetlen megtalálni. A városi tanács legutóbbi ülésén foglalkozott ezzel a kellemetlen mizériával és úgy határozott, hogy versenypályázatot hirdet új számok készítésére. A tanács a legelőnyösebb ajánlattevőnél megrendeli a számokat. Megszünteti a számok mellett igen gyakran szereplő a, b, és c. jelzéseket, amelyek szintén gyakran ejtették tévedésbe a számkeresőket és a számokat sorban rakja fel a házakra, egyik oldalon a páros, a másik oldalon a páratlan számok fognak szerepelni. A versenytárgyalást hétfőn tartja meg a gazdasági szék.

Jancsó mai formája arra enged következtetni, hogy a régi bajnokok előtt fog győztesként kikerülni. Az AMTE. birkozói hetek óta a legintenzívebb traininget folytatták. Különösen Bogsa, Kilián, Krisán és Gerendi vannak abszolút jó formában. Románia súlyemelő bajnokáról, Antalfyról sem szabad megfeledkeznünk, ki a közönség kedvence. A versenyen különben Timisoara (Temesvár) 10, Cluj (Kolozsvar) 4, Vulcan 3, Brasov 2 és Oradea-maré (Nagyvárad) 5 emberrel szerepel. A rendezőség elkerülni óhajtván a múltban rendezett versenyek hosszú (hajnalba húzó) tartamát, úgy rendezte a versenyt, hogy d. e. 9 órától egész napon át pergeti le az előmérkőzéseket és az igazán értékes döntő mérkőzéseket este 8 órától 11-ig fejezi be.

— TAC—ATE. barátságos mérkőzés vasárnap délelőtt fél 11 órakor az óvártéri pályán. Előzőleg Hercules—ATE. II.

Mielőtt férfi és nő szövet, télikabát Velour, ársony, selyem és mindennemű hozzávaló szükségletét beszerezné, el ne mulassza

„RENAISSANCE“

Str. Bratlanu 2. 479
Minorita-palota.
(Weitzer János-utca) 2.

választékát vétel kötelezettség nélkül megtekinteni. 8-án vasárnap nagy kiállítás kézimunka, stor és ágyterítőkből stb.

A pénzhiány Aradon.

Az általános pénzhiány, amelynek hatását hetek óta érezzük Aradon, még mindig tart sőt némileg még fokozódott is. A bankok csak régi üzletfeleknek és csak korlátozott mértékben adnak hitelt. A vásárlóképesség erősen megcsappant, de a kereslet hiánya az árak alakulásánál még mindig nem mutatkozik. A korábbi drága árak tartósan állanak ma is, bár természetesen volna, hogy a pénzszűke következtében az árak alább szálljanak.

Az Aradi Közlöny munkatársai ma két aradi közgazdasági szakértőt egy bankigazgatót és egy nagy kereskedőt hallgatott meg a pénzhiány okaira vonatkozólag.

Fodor Gyula

az Aradmegyei Takarékpénztár vezérigazgatója a következő nyilatkozatot adta:

— A pénzszűke egész Közép-európában roppant nagy. Ennek oka a valuta leromlása folytán előállott és mindjobban fokozódó drágaság. Minden üzemnek jóval nagyobb tökére van szüksége, mint a jobb valuta idején. Az őstermelők, elsősorban a földmivelők évek óta tezaunálják a pénzt és az így elvont tőke nem kerül forgalomba. A pénz körforgása hiányzik. A pénzszűkét fokozták a keleti kérdés bonyodalmi, aminek természetes következménye, hogy a pénzpiacokon fokozottabb feszültség állott be és ennél nagyobb, pénzintézeteket is nagyobb elővigyázatosságra és tartózkodásra kényszerített. A legnormálisabb viszonyok között is ősszel a legnagyobb a termelés és az őszi szükségletek beszerzésére igénybe vett nagyobb tőkemennyiség mindig pénzszűkét eredményezett. Ez a rendes őszi pénzhiány ebben az évben még fokozottabb az említett okok folytán. Remélhető, hogyha az őszi hónapokon túl leszünk és a keleti kérdés is majd bizonyára békés úton nyer megoldást, akkor a pénzszűke is engedni fog és a mostani tünetek megszűnnek. Véleményem szerint azonban még azután sem lehet olcsó pénzre számítani, mert sajnos a drágaságnak radikális letörésére még tavasszal sem lehet kilátás. Nagy olcsóság hosszú ideig nem várható, mert az csak akkor állhat be, ha normális gazdasági viszonyok lesznek, a szállítási és forgalmi lehetőségek megjavulnak és az államháztartás egyensúlya is helyreáll.

Adler Andor

a Nagy Farkas cég beltagja a következőket mondotta munkatársunknak a pénzhiány okairól:

A pénzhiány, amely nemcsak, hogy nem lokális, nem is mondható még országosnak sem, mert egész Közép-európa szenved alatta. Különösen a kereskedelmet és az ipart érinti rendkívül súlyosan, mert most az őszi kampány kez-

(Egy bankigazgató és egy nagy kereskedő nyilatkozata.)

detén pénzt egyáltalán nem lehet kapni. Ha elvétele lehet is pénzhez jutni, ez csak olyan drágán történhetik, hogy a kereskedelem alig tudhatja használni. A helyzetet csak az általános gazdasági viszonyok javulása orvosolhatja, mert olyan intézkedéseket, amelyek akárcsak átmenetileg is javíthatnák a helyzetet, a legnagyobb fináncemberek sem tudnak ajánlani és minden irányban történt intézkedés meddő mar-

radt. Általános vélemény az, hogy a nagy pénzhiány 2—3 hónap múlva enyhülni fog, jöllehet a pénz olcsóbbodásáról hosszú ideig szó sem lehet.

Bár ezek a szakértői vélemények meglehetősen sötétre festik a helyzet képét, annyit mégis elárulnak, hogy nemsokára lesz olcsóság, ha nem is nagyobb mértékben. Reméljük, hogy a lei értékének emelkedése meggyorsítja a probléma megoldását és az árak csökkenésével az általános pénzügyi helyzet is megjavul.

TÖZSDETÁVIRATOK.

Zürichi devizajelentések:				Aradi kurzusok:		
Október 7.	Nyitás	Zárlat	Tegnap	Október 7.	Mai	Tegnap
Bucuresti	—	3.40	3.42	Valuták:		
Berlin	0.25	024.25	024.25	Dollár	164	164
Newyork	585.—	585.25	585.—	Márka	9.—	9.50
London	2362	2364	2364	Szokol	5.50	5.85
Páris	40.62	40.60	40.65	Dinár	2.30	2.10
Milano	22.95	22.87	22.97	Fr. frank	12.70	12.60
Prága	18.25	18.05	17.35	M. korona	7.—	7.—
Budapest	0.22.50	0.21.50	0.22	Kifizetések:		
Zágráb	2.—	2.—	2.—	Budapest	14.70	14.70
Varsó	0.0575	0.0575	0.0575	Bécs	4.40	4.50
Bécs	0.0075	0.0075	0.0075	Berlin	8.25	8.85
bélyegz.	0.00875	0.00875	0.00875	Prága	5.55	5.50

A budapesti devizaközpont árfolyamai:			Bucuresti kurzusok:		
Október 7.	Mai	Tegnap	Október 7.	Mai	Tegnap
Napoleon	9400	9400	Márka	8.75—9.—	9.—
Dinár	84—40.38	84—35.60	Fr. frank	12.70—12.75	31.60
Amsterdam	970—995	995	Sv. frank	30.—31.—	32.—
Bukarest	15—16	16	Szokol	5.45—5.50	5.30
Koppenhága			Dinár	1.95—1.97	1.97
Krisztiania			Dollár	163—164	165.—
London	11125—11425	11125—11425	Oszt. kor.	28.—29.—	28.—
Berlin	1.15—1.35	1.20—1.40	M. korona	7.—7.25	7.25
Milano	105—110	105—110	Kifizetések:		
Páris	190—195	190—195	Páris	12.48	12.48
Prága	80—85	80—85	London	725	727.—
Stockholm	663—678	663—678	Newyork	161.—	165.50
Zürich	470—485	470—485	Milano	7.05	7.05
Bécs	8.40—8.50	8.40—8.50	Zürich	30.50	31.—
Szofia			Prága	5.55	5.52
Zágráb	8.60—9	8—8.40	Bécs	22.—	22.50
Newyork	2500—2575	2500—2575	Berlin	7.50	8.—
Varsó	28—30	28—30	Budapest	6.75	6.75

— Eladott aradi ingatlanok. Dan Ferenc eladta a Str. Szerb 39. sz. házat 15000 leiért Bogya Katalinnak. — Babják Ignác és Olga eladták a Str. Knezich Károly 14. és Calea Mihai Cogalniceanu 34. sz. házat 140000 leiért Sodom Györgyné szül. Hesz Ilonának. — Sforu János és neje eladták a Str. Gál László 16. sz. házat 48000 leiért Mészáros József és nejének. — Redes György és neje eladták a Str. Fasonului 4. sz. ingatlant 80000 leiért Mocz Va-

A Kamarák és a nagyipar.

(Zima Tibor nyilatkozata.)

Egyik cluji (kolozsvári) délutáni lap hosszabb cikkben számol be arról, hogy az aradi és a kolozsvári iparkamarák a romániai kereskedelmi és iparkamarák constanzai értekezletén szakítást okoztak a nagyipar és az iparkamarák között. A nagyiparosok bucaresti központi vezetősége állítólag közölte a constanzai konferencia résztvevőivel, hogy a jelenlegi kamarákkal nem hajlandó tovább együtt működni és követelni fogja a kor-

zul és nejének. — Özv. Paulik Mihályné eladta a Str. Sft. Gheorghe 7. sz. házat 12000 leiért Thury Mihálynénak. — Kovács István és tulajdonostársai eladták a Str. Corneliuc 31. sz. házat 22500 leiért Orosz Gusztáv és nejének. — Balla József eladta a Str. Petru 7. sz. házat 25000 leiért Hoffmann Lászlónénak. — Varga Nagy Andrásné eladta a Poltura Calea Pecica 26. sz. ingatlant 175000 leiért Deiny Ferenc és nejének.

mánytól külön ipari kamarák felállítását, mert az eddigieket kizárólag kereskedelmi és ipari érdekeltségeknek tekinti.

A cikkre vonatkozólag kikértük az aradi kereskedelmi és iparkamara főtákarának, Zima Tibor országgyűlési képviselőnek véleményét, aki a következő nyilatkozatot adta az Aradi Közlöny munkatársának:

— Az újságcikk nem felel meg a valóságnak, sőt éppen az ellenkezője az igaz. Tudni kell azt, hogy Románia husz kereskedelmi és iparkamarája közül öt van Erdélyben és 15 a regátban, ahol az ipar

jelentéktelen, ellenben a kereskedelem fejlettebb, mint Erdélyben. Ezért ott inkább kereskedelmi, Erdélyben ipari jellegűek a kamarák. A constanzai értekezleten ezért túlnyomóan kereskedelmi tárgyu ügyek kerültek sorra és ezért nem csak az aradi, de mind az öt erdélyi iparkamara hiányosnak tartotta éppen ipari szempontból a konferencia tárgyszózatát és ennek a konferencia végén kifejezést is adtak.

A szerkesztésért:

KÁROLY JÓZSEF

felel.

Cenzurat: Dr. ROMUL MAGER

NYILTÉR.

Az ezen rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget.

Eladó!

Finom perzianer sál 225 cm. hosszú 35 cm. széles, valódi hermelineel. Szivességből megtekinthető 4738

Z. Joanovits Terka

szücsnői. Str. Mooloni (Orozy-u) 6.

Értesítés.

Van szerenősem a n. é. közönség tisztelt kartársaim tudomására hozni, hogy 25 év óta fennálló

asztalosüzletemet fámegmunkáló gépekkel kibővítettem.

Elvállalok minden e szakmába vágó munkát. Raktáron tartok kész háló és ebédlőbutort. Szives pártfogást kérve tisztelettel Molnár Antal, Strada Alex. Gavra (Csernovits Péter-utca) 22.

Értesítés!

Értesítem a közönséget, hogy liszt és terménykereskedésemet

Str. Metianu (Forray-utca) Hunyadi-palotában

megnyitottam.

Szives pártfogást kér

4928

Hopp A.

Az előkelő világ cipőkrémje.

Műi és leányka téli felöltő ujdonságok legjutányosabban beszerezhetők:

IULIU PLESZ GYULA

Központi ruházati üzletében ARAD, Strada Col. Piriol 3. (Vörösmarty-u.) A színház épület hátsó bejáratával szemben. — Allandó nagy választék Caracul Plüsch kabátokban. 959

MEGÉRKEZTEK a legújabb divatu női- és gyermek- **INTÉZETI GYERMEKRUHAK REINER GYÖRGY** női divatáruháza. ARAD, Strada Eminescu kabátok, női és gyermek-szövöttárak legolcsóbb árban: **Külön mértékosztály (Deák Ferenc-utca) 1.**

Futárt indítunk ma Clujra, magyar és cseh vizumot közismert pontossággal szerzünk „**KELET**” **hirlapiroda,** Strada Alexandri. (Salacz-utca)

„PERFECT”
gummbélyegző gyár, vérműti intézet, domborműnyomda Arad, Strada Eminescu (Deák Ferenc-u.) 8. sz. 12311

BRILLIANS KÖVEKET,
ARANY ES EZÜST TARGYAKAT
legmagasabb áron vesz: 12305
HIRSCH JENO órás és ékszerész
Str. Metianu (Forray utca).

UNDERWOOD
írógépek megerkeztak. Használt írógépek és legfinomabb üzemkellékek nagy raktára. 4146
Szakszerű javító műhely.
Írásmunkák, fordítások, sokszorosítás.
Bodnár József
írógépvállalatának, a főpóstával szemben

ARISNYA
Gyermek patenti **harisnyák** minden számban
Legolcsóbban szereshető be
SZUCSNÉL
Bd. Bog. Ferdinand I. No. 15.
(volt Boros Deák-utca) 4688

JEANETTA MOHR
fog. fogtechnikusnő. **FOG**
Arad, Luther-tér 1.
Rendel. 8-12, 2-7-ig.
Mindenes esetben szögnyelkek ingyen fogházak. 12642

Kötött
női és leány kabátok szvetterek, harisnyák, keztük nagy választékban előnyös árban.
Lusztignál
Bul. Regina Maria 14.

Gazdálkodásra alkalmas, Str. Gen. Coanda (Borona-u.) 45. sz.

ház eladó
nagy telekkel, istálló, kocsiszin és disznóállal felszerelve. Ugyanott szalma, nagy kazal hereszéna, polyva és fűvek eladó. 12448

1000 frankot havonta könnyen kérésre bármely foglalkozású hölgyek és urak könnyű munkával
hollandi cégnél
Kérjen mintát és tájékoztatást 50 korona bankjegy beküldése ellenében:
E. BOCK, WIEN, VI., Gumpendorferstrasse No. 109/14. 3908

Csunya nők szépek, szép nők szebbek
lesznek a **HAJÓS-féle DORÉ-CRÉME**
használat után. 20175
Hajfestő „Melogen”
elismert legjobb gyártmányu fekete és barna színekben. Ár 35 K. Festő szerek kaphatók
Hajós gyógytárban
Aradon, Bulev. Regina Maria 22.

Épülettartozást
szabadalmazott állvány-szerkezettel olcsón vállal 4735
Steiner építészeti iroda
Str. Closca (Szent László-u.) 7.

FELTER TERÉZ
kozmetikai intézete ARAD, 11971
Strada Metianu (Forray-u.) 4.
Hajszálak végleges eltávolítása, arcápolás.
Hölgyfodrászat, hajfestés, manikűr.

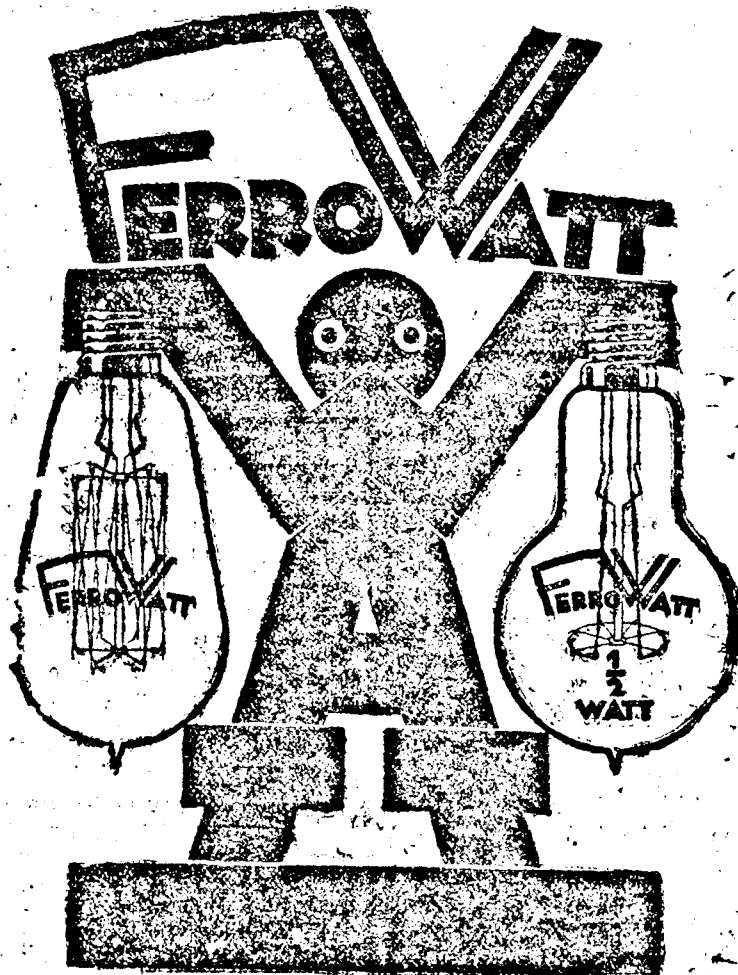
SZOLLO-OLTVANYOKAT
Amerikai alanyvesszőket
elsőrendű minőségben, a faj azonos-és tisztaságáért jótállva, ajánl
GASPARI Fr., Medgyes.
Árjegyzék kívánatra. 4640

Aranyat, legmagasabb áron
Ezüstöt, vásárol a Juvélia,
Briliánst, ékszergyár részére

WALDMANN I.
ékszerész, ARAD, 4744
Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) 14.

TALPAK,
BOROK, SZANDALOK nagyban előruhása.
Viszonteladónak óriási árkedőzvény.
TAFROF SEBESTYEN-nél, vladuktial szemben

Vizsgázott
mozdonyvezetőt
keresünk
azonnali belépésre soborsini iparvasutunkhoz.
Seidner Bernát és Fia
Arad, Str. Bucur (Eötvös-utca) 13.

A kváltás-lámpa
Aki takarékoskodni akar, az csak az ilyen félwattos lámpát használja.

FÉRFI- FIU- ÉS GYERMEKRUHA TELEP.
Iskolaruhák, fű télikabátok, férfi-öltönyök, raglánok, télikabátok, szőr-més bekecsék, bőrkabátok, esőköpenyek nagy választékban. 2445
Bel- és külföldi gyapjuszövetek. Külön mérték utáni osztály.
SZÁNTÓ ÉS KOMLÓS. Piata Avram Iancu (Szabadság-tér, Színház-épület).

Kovács Soma és Tsa
ARAD.

Borszivattyúk, gummi-tömlők, kutak, szerszámok, malomszerek, gépek, műszaki áruk, malomkövek. 4818

1. lupényi darabos szén waggontételekben ab. **9400 Leiért** kap-
waggon ARAD p. u. **Engel Export-cégnél** (Lázár V.-u.) 2.

Legolcsóbb, legszebb és legtartósabb cipők a „Transylvánia” cipőgyár

Mérték szerinti megrendelések a gyárban eszközöltetnek.

Piata Avram Iancu 14. szám alatti lerakatában kaphatók. :- Diákok kedvezményben részesülnek. 12281

„Fortuna“ NOI- és GYERMEKRUHA ARUHAZ (a színház hátsó bejáratával szemben.)

MEGÉRKEZTEK a legdivatosabb őszi és téli női és gyermek kabátok, ruhák, bluzok. Mértékutáni rendelések izlésesen és pontosan készülnek. Ugyanott önálló munkaerők felvételnek.

4805

Hengerszék

dupla egymás mellett fekvő 19/32-es méretű egy pár sima, egy pár rovatkolt hengerrel, Josef Oser Krems A/D. féle gyártmány, teljesen jó állapotban, **eladó.** Értekezhetni lehet

Horváth József

malomberendezési üzletében Aradon, Str. Gen. Berthelot No. 1., a Színház-zal szemben. 12774

WINTER A. és TÁRSA

KEFEGYAR R.-T. SZEGED

elvámsolt raktára és vezérképvise-lete: **Kéfe, meszelő, acset és seprűárúkban :-:**

WEISZ DAVID utódai 4811

Künstler Andor és Dezső

cégnél **ARAD**, Strada Mărăcești (Kossuth-u.) 62. :- :- Telefon 86.

Eladók!

Házak üzletekkel, italméréssel. — Házak nagy kerttel. — Gyáralapításra alkalmas házak. — Bér- és magánházak 60 ezer Leitől 700 ezer Leiig 2—3—4—5 és 6 szobás lakásokkal. — Polgári vendéglő és kávéház, hozzá tartozó lakással 80 ezer Leiért. — Fűszer üzlet 2 szobás lakással. — Asztalos műhely város központján, teljes felszereléssel. — Borpince a város központján 1500 Hl. bor elhelyezésére. Díjtalan felvilágosítást nyújt **HAASZ A.** Irodája, Strada Romanului (Zrinyi-utca) 6. 11768

12443

IGEN SZÉP
Deleware-vevő
kapható

Bécsy Gábornál Şiria (Világos).

Egy kitűnő állapotban levő

motoros fűrészgép

két hengerrel **eladó.**

4792
Bővebbet Domeltz-Garage Str. Mărăceşti 15. (Kossuth-utca).

Csodás hatású arcszépítő és finomító a Földes-féle

MARGIT-CREME

Zsirtalan, ártalmatlan, rögtön szépít. Szépítők, májfoltok, bőrtüskék, ráncok, redők, minden bőrbaj párnapi használat után megszűnnek. Az aró rozszás tőde hamvas lesz. 10841

Dr. Földes és Hehs Aradon.

A hírneves lala-sintji (berzovai)

mész

termelését ismét megkezdtek

Rendeléseket azonnali szállításra felvesz: 4786

BOROS & CZUCKER, ARAD,

Bul. Reg. Ferdinand 10. :: Telefon 9—52. :: Sürgőncim: Borosfa, Arad.

Şebiş (Borossebes) mellett kisebb jó-forgalmu szívógázmotoros 12445

malom

betegség miatt **eladó.** — Bővebbet:

Wallinger-irodában, ahol több kisebb-nagyobb bér- és magánház 2—7 szobás lakásokkal **eladó.**

Minden nő

használjon

SERAIL CREMET

ha azt akarja, hogy szép és tőde arca legyen. Kapható nappali és éjjeli használatra: 12171

a **ROZSNYAI** gyógytárban Arad.

Sirián

közvetlen a villamos mentén borospince 2000 Hl. tartalmu cement és tölgyfa hordékkal

eladó.

Ugyanott 150 drb. 7—14 Hl. tartalmu új hordó **eladó.** Cim a kiadóban. 4820

CSÁKY

ÓRAS-ÉKSZERÉSZ
ÉS VESNÖK

ARAD.

STR. HORIA (SZÉCHENYI-UTCA) 1. SZ.
ÓRÁK ÉS ÉKSZEREK
LEHOLGÓBB BEVASÁRLÁSI FORRÁSA
ELSORANGU
ÓRAS ÉS VESNÖK
MUTEREM.
ARANYAT, EZUSTOT
LEGMAGASABB ARON
OOOO VESZ! OOOO

A legújabb angol és francia divat utáni **női kalapok** valamint átalakítások jutányos árért készülnek. Piața Avram Iancu (Szabadság-tér) 9., az udvarban. 12145

A legszebb és legolcsóbb nyomtatványokat

AZ

ARADI KÖZLÖNY

könyvnyomdája készíti.

Maxim König Miksa

nemzetközi szállító **ARAD, Str. Bucur (Eötvös-u.) 3.**

Telefon interurban 63.

Fiókok: Curtici, Timisoara, Orsova.
Str. Berthelot (Kossuth Lajos-u.) 3.

Rendszerezés gyorsgyűjtőforgalom

Berlin, Wien, Passau, Budapest

gőcpontokról és az összes német, magyar és osztrák fontosabb állomásokról Teljes kocsirakományok kezelése. — Szállítmánybiztosítások a legelőnyösebb feltételek mellett. Kárkiutalások a legrövidebb idő alatt.

Fuvarlevél felülvizsgáló iroda.

Elvámolások.

Dijmentes fuvarajánlatok.

Gyors és pontos lebonyolítás.

12540

Figyelmes és szakszerű kiszolgálás

Női fehérneműek, harisnyák, keztyűk nagy választékban! Fischer M. fehérnemű-üzlet, Str. Bra-tianu 2. (Minorita-palota.)

Női és gyermekkabátok, kosztümk, **intézeti ruhákban nagy választék** olcsó árak mellett **Katona Imre cégnél** Piata Avram Iancu (Szabadság-ter) és Strada Corvin (Hunyadi-utca) sarok. 4538

Lédervas Gézáne és Társa **Renesanc-fűzőszalonja** készíti a legkényelmesebb: hasfűzőket, női sérvkötőket, meiltartókat és gyógyhaskötőket. Vállal fehérnemű- és kelengyevarrást, himzést és drukkolást legjobb kivitelben, mérsékelt árakért. :: :: :: 12445

Piata Catedrala (Thököly-ter) 5a.

Apró hirdetések.

Levelezés.

URINÓ idősebb uriemberrel kíván ismeretséget kötni leveleket „Állandó barátság” jellegre a kiadóba kér. 4741

25 ÉVES, elvált intelligens iparos, független nő keres közös háztartásra. Teljes címmel ellátott leveleket „Outhant kereső” jellegre a kiadóba kér. 4825

Alkalmazás.

NOUS CHERCHONS UNE GOUVERNANTE cultivée et moyen âge, chez une fille adulte La science parfaite de la langue Française est nécessaire. Ce, qui enstruit le piano et la langue Anglaise, sera intéresser en avantage. Les offres avec les prétentions sous le devise „Cultivée” sont envoyer dans l'administration d' „Aradi Közlöny” Arad. 5000

JÓ BIZONYTÁNNYAL rendelkező ügyes szobaleány azonnal felvétetik. Cím a kiadóban. 300

INTELLIGENS, született francia nő, nevelőnőnek ajánlkozik. Önéletrajzát a kiadóba kér. 4759

KÉT-HÁROM fiatal agilis ügynök könnyű munkára magas jutalék mellett azonnal felvétetik. Cím a kiadóban. 3456

HÁZVEZETŐNŐNK ajánlkozik három éves kisháival intelligens fiatal nő. Cím Wallinger hirdetőjében. 12441

INTELLIGENTES, átlagos Mädchen sucht Stelle als Stütze der Hausfrau, eventuell auch zu grösseren Mädchen. In Wirtschaft und Handarbeit bewandert. Spreche auch ungarisch perfekt. Adressen bitte ich für „Verlässlich” zu Wallinger-Büro. 12442

MODERN lámpaernyők készítését, valamint filé munkát olcsón vállalok. Cím a kiadóban. 13725

NŐS molnár azonnali belépésre keresünk, ki vám őrleához ért. Neudorf-malomban. 4780

HÁZI VARRÓNÓ jobb házakhoz varrni ajánlkozik. Mindenféle javítást és alakítást vállal jutányos árért. Cím a kiadóhivatalban. 4809

ÜGYES rőfőskereskedő segéd magas fizetéssel felvétetik. Cím: Wallinger hirdetőjében. 12444

PERFEKT MAGYAR GYORS-ÉS GÉP-IRÓNÓ állást változtatni óhajt. Vidékre is megy. Szíves megkereséseket „Megbízható” jellegre kiadóba kér. 4815

FEHÉRNEMŰK himzését, stort, milliót, szines himzést, jansperék kötését, horgolást olcsón és gyorsan vállalom. Címeket Wallinger hirdetőjébe kérek. 12445

FOGTECHNIKUS tanuló felvétetik 3-4 középiskolát végzett fiú, vagy leány. Cím a kiadóhivatalban. 12561

DEUTSCHES Fräulein mit Jahreszeugnis sucht Stellen zu Kinder nach Grossrumänien. Briefe erbeten unter S. „Pflichtgetreu” an die Administration des Blattes. 4817

ELSOBENDŰ nevelőnő előkelő uriházban állást keres. Vidékre elmegy. Timisoara, Szent György-ter 1. II/12. 12445

FEHÉRNEMŰ varrást és himzést jutányosan vállalok. Calea Saguna (Varjassy Lajos-utca) 216. 4799

Jó száraz hasáb, tűzifa, faszén és kőszén bármily mennyiségben házhoz szállítva jutányos árért kapható; a Körösvölgyi tűzifa és széntelepnél Str. Badea Carton (Anghyal-utca) 1. Fióküzlet: Str. Marasesti (Kossuth-utca) 65.

ÜGYVÉDJELŐLTET és gépiró irnokot perfect románt keres Dr. Kertész Miksa aradi ügyvéd. 4787

FLATAL házaspár házmestornak ajánlkozik. Str. Cosbuc 48. (Wesselényi-u.) 4738

ELARUSITÓNÓ és igazitónó a női konfekciós szakmában alkalmazást keres. Calea Saguna (Varjassy Lajos-utca) 21. ajtó 2. 4797

KÖNYVELÉS, levelezésben jártas gép-és gyorsírónó megfelelő állást keres. Ajánlatokat „Gyakorlott” jellegre a kiadóba kér. 4796

PERFECT FŐZÓNÓ 15-ére felvétetik Holländer Miksáná Strada Clasca (Szt. László-utca) 7. sz. 4795

RAKTÁRNOKOT, ki már ily minőségben alkalmazva volt, kaucióképes, azonnali belépésre felveszünk. Kornis Zsigmond és Márton Bulev. Regele Ferdinand (Boros Béni-ter) 28. 4793

ARC- és testápolást lakásomon vállalok. Szíves megkereséseket délután 2-7 óráig. Özy Weinbaumné. Str. Vasille Stroeiescu (Teleky-utca) 24. 4791

RUHÁK varrást izlésesen legrövidebb idő alatt készítem. Cím a kiadóban. 4807

Vétel és eladás.

BUTOR, tulhalmozott raktár miatt, ebédő és hálószobák olcsó áron kaphatók Wiegenfeld, Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 40a) 12071

JÓKARBAN levő gyermekágy és futószonyeg eladók Str. Pipes (Gaál László-utca) 19. 12444

ELADÓ varrógép (kis Singer) Str. Russu Sirianu (Aulich-utca) 1. Komlósnál. 12444

MALOMKOPTATÓ kombinált, Tarár triurral, egy 8-as számú Progress, üzemen láthatók és egy új hámozó eladó Braun-malomban, Micalaca. 4814

CONSOLTÜKÖR sürgősen eladó, Strada Consistoriului (Batthyány-utca) 31. I. emelet. 4816

EBÉDLŐBRENDEZÉS helyszüke miatt olcsón eladó. Cím Wallinger hirdetőjében. 12444

POLITURGIZOTT komplett hálószoba butor olcsón eladó. Str. Doamna Purgly (Purgly Lajosné-utca) 160. 4818

MEINDLINGER vagy ehhez hasonló szobakályhát megvételre keresek. Cím Wallinger hirdetőjében. 12444

ELADÓ egy alig használt hintó és egy új, könnyű jukker löszerszám. Cím Kelet hírlapiroda. 12560

GYERMEKKOCSIK mindennemű javítását, gumizását, ernyőkészítést jutányosan vállalok. Ugyanott gyermekágy, gyermekszék eladó. Str. Bolinteanu (Arany János-utca) 1. Fűrészyár mögött. 4822

NYERSBORKÖVET veszek minden mennyiségben Irom Arnold Arad, Str. Grigorie Alexandrescu (Bercsényi-utca) 39. sz. 10655

TEKERCS CSOMAGOLÓ PAPIR vékony és vastag minőségben olcsón beszerezhető Knleszer papírkereskedőnél Str. Tudor Vladimirescu (Dobó-utca) 1. 1185

HUSZEZER KÖNYV olcsó kiadású Kerpelnél. Ugyanott tekercs-csomagoló 14 Lelért kilonként. 12681

IRÓGÉPEK, kellékek, javítóműhely, Copyingoffice Szegünel. Str. Luther-utca 1. Telefon 111. 4588

OPOSUM férfi bunda és egy skunksz bos eladó. Posch, Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 8. 12448

HASZNALT, jóállapotban levő boros transport hordók nagyobb mennyiségben eladók Palkó Lászálnál Pancótán. 4654

VALÓDI angol és belföldi szövetyudonások Schäfer és Cristea uriszabó cégnél. 4701

HAT DARAB VALÓDI BORSZÉK, egy ebédő asztal, plüss otomán, 2 valódi ágyló szalon garnitúra eladó. Bulev. Regele Ferdinand (József főherceg-ut) 21., házmesteri lakás felett. 4750

VÁROSI bunda nutriabéléssel erősebb termetre eladó. Megtekinthető Str. Tribunal Axente (Damjanich-utca) 14. 11814

SZÉP gyermekkosci takaró eladó. Piaja Stefan Oel Mare (Vilmos császár-ter) 3. 4788

ELADÓ férfi télikabát, öltöny, briosesznedrág. Str. Cosbuc (Wesselényi-utca) 16a. sz. 4785

KERESZTHUROS fekete, rövid, elsőrangú bécsi zongora és pianó eladó. Str. Tribunal Axente (Damjanich-utca) 14. sz. 11814

ELADÓ teljes színházi berendezés, volt Kabaré, Garai butorüzletben. 4784

CONSOLTÜKÖR, könyvszekrény, fallütkör, télikabát, színházi látszó, jakofér, új esernyő eladó. Cím a kiadóhivatalban. 4802

MODERN hajmunkák, hajfonatok, hajkreppek legolcsóbban Fischernél, Str. Mărăsesti (Kossuth-utca) 58. 4803

Ingatlan.

BELVÁROSI HAZ vendéglő, pince, teljes felszerelés, 2 szobás lakás, olcsón eladó. Cím a kiadóban. 4728

SÉGA, Str. Ionel Ciordas (Dembinczky-utca) 8. számú 125 □-öl telek eladó. Bővebbet Séga, Str. Nicolae Bolcas (Drégely-utca) 17. 4763

STR FILIPESCU (Flórián-utca) 8. számú magánház sürgősen eladó. 4810

NAGY KERTTEL bíró ház lakással eladó. Cím a kiadóban. 4819

Ellátás.

ELLÁTÁSRA olcsóbban felvétetik két-három iskolásgyermek. — Téli kabát férfi- és női és szobavirágok eladók. Cím a kiadóhivatalban. 4801

TELJES ELLÁTÁST keres uri családnál fiatal házaspár. Cím Wallinger hirdetőjében. 12444

EGY urleány teljes ellátást kaphat intelligens családnál, ugyazintén három fiatalember ebéd kosztot kaphat. Cím Kelet hírlapiroda. 12561

Üzletek.

SIRIAN (Világoson) 55 év óta fennálló kezmi és rovidáru üzlet arával együtt kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 4722

BORBÉLY ÜZLET lakással vasut közelében eladó. Cím a kiadóban. 4806

MESZÁROS és hentes üzlet eladó. Bővebbet Bulev. Regele Maria (Andrássy-ter) 14. Házfelügyelőnél. 4777

ARADHOZ közel fekvő nagy községben a fő-utca legforgalmasabb helyén, egy vas- és fűszerüzlet teljes berendezéssel, elfoglalható lakással, mellékhelyiségekkel, nagy kerttel kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 4794

Különféle.

BÉRBE veszek zongorát, vagy pianót, Bérösszeget egy évre előre kijfizetem. Cím Kelet hírlapiroda. 12560

RAKTÁRHELYISÉG kiadó. Str. Ghiba Birta (Varjassy József-utca) 26. 4800

ASSZONYOK, leányok részére gyorsan és pontosan elsajátítható varró- és szabászati tanfolyam van Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 40a) II. emelet udvari feljárt. 4808

TARSULNÉK százezer lei készpénz tőkével elsőrendű üzlethez vagy vállalathoz. Ajánlatokat „Feltétlenül reális” jellegre a kiadóhivatalba kérek. 4812

TÁRS keresetik 150.000 Lelei fűszerkereskedéshez piac közelében. Cím Wallinger hirdetőjében. 12444

Tordai üvegyár
lerakata.

Fischer Mór

üveg- és porcellán-
kereskedőnél, ARAD,

hol eredeti gyári árban beszerezhető:
mindennemű

boros, sörös, cognacos pa-
lack, gyógyszer-üvegek, pré-
selt és osizolt áruk. 12561

Betársulnék

Jövedelmező, szolid, csakis
nagyok üzletbe. Atvén-
nek üzletészt, esetleg ak-
tív részvétellel. Ajánlatokat

„Üzlet”
jellegre kérek a kiadóba. 12726

Malomvevők figyelmébe!

Gőzmalom újonnan átszerelve, 3 község központján, nagy forgalommal, hozzátartozó külön lakóházzal, más vállalat miatt sürgősen eladó. Az átvételhez körülbelül 350 ezer Lei készpénz szükséges. Bővebb felvilágosítást nyújt HAASZ ALBERT Irodája Str. Romanului (Zrinyi-utca) 6. sz. 11768